

UDRUGA DJECE POGINULIH I NESTALIH HRVATSKIH BRANITELJA DOMOVINSKOG RATA

ANALIZA

**ZAKONSKE ODREDBE I RAD INSTITUCIJA REPUBLIKE
HRVATSKE KOJE SE BAVE POSLOVIMA SKRBI O
HRVATSKIM BRANITELJIMA, ČLANOVIMA
NJIHOVIH OBITELJI I STRADALNICIMA DOMOVINSKOG
RATA U SVRHU POBOLJŠANJA KVALITETE ŽIVLJENJA
DJECE SMRTNO STRADALIH,
POGINULIH I NESTALIH HRVATSKIH BRANITELJA
IZ DOMOVINSKOG RATA**

IMPRESSUM

Zakonske odredbe i rad institucija Republike Hrvatske koje se bave poslovima skrbi o hrvatskim braniteljima, članovima njihovih obitelji i stradalnicima Domovinskog rata u svrhu poboljšanja kvalitete življenja djece smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata

IZDAVAČ:

Udruga djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata
Trg hrvatskih branitelja 1, 32000 Vukovar
OIB: 20313591753

KONTAKTI:

udrugadjece.pnhb@gmail.com
kontakt@udpnhbdr.hr

AUTORI ISTRAŽIVANJA I ANALIZE:

- Sandra Rapčak Škomrlj, predsjednica udruge i voditeljica ureda udruge
  - Veronika Soldo, administrativna djelatnica udruge
  - Marko Marić, dipl. pravnik i dopredsjednik udruge
- Antonija Perač Fištirović, stručni specijalist poslovnog upravljanja i tajnica udruge
  - Ana Herman, dipl. politolog i članica Predsjedništva udruge
  - Željko Živalj, član Predsjedništva udruge

Analiza izrađena isključivo u digitalnome obliku te je ista vlasništvo Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata bez čijeg odobrenja se ne smiju koristiti rezultati provedenoga istraživanja.

www.udpnhbdr.hr

SADRŽAJ

Uvod	3
Opći dio	4
Rad Ministarstva hrvatskih branitelja (središnje)	9
ZAKON O HRVATSKIM BRANITELJIMA IZ DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVIMA NJIHOVIH OBITELJI	
Prava u svezi s radom	15
Pravo na stambeno zbrinjavanje	20
Pravo na psihosocijalnu pomoć	25
Ostala prava	31
Javni pozivi i natječaji Ministarstva hrvatskih branitelja	37
Područne jedinice Ministarstva hrvatskih branitelja i Centri za psihosocijalnu pomoć	41
Veteranski centar	46
Zaklada hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji	50
Dom hrvatskih veterana Lipik	56
Završni dio istraživanja i zaključak	59

UVOD

Udruga djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata djeluje u sklopu 9. Centra znanja za društveni razvoj u Republici Hrvatskoj, u području unaprijeđenja kvalitete življenja hrvatskih branitelja i stradalnika Domovinskog rata, a financiranoga sredstvima Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.

U sklopu Razvojne suradnje Centara znanja analiziramo provedbu javnih politika i zakona vezanih za hrvatske branitelje i stradalnike Domovinskog rata.

U najširem smislu, javne politike uključuju odlučivanje o našim zajedničkim interesima, tj. poslovima. Javnim politikama se utječe na rješavanje zajedničkih problema neke zajednice, a vlast ili Vlada odgovorni su za njihovo donošenje i odlučivanje o njima. Međutim, iako Vlada, tj. vlast, imaju najvažniju ulogu u konstituciji javnih politika, oni nisu jedini akteri koji ju kreiraju. Postoji i puno drugih aktera koji su izvan vlasti, a koji sudjeluju ili pokušavaju sudjelovati u kreiranju javnih politika.

Jedan od tih nevladinih aktera je i naša Udruga koja je primarno fokusirana na djecu smrtno stradalih i nasilno odvedenih, odnosno nestalih hrvatskih branitelja, podizanje kvalitete njihovog života te pronalazak njihovih nasilno odvedenih roditelja.

S obzirom na populaciju i probleme s kojima se bavimo, odlučili smo napraviti istraživanje koje će biti posebno usredotočeno na Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, kao osnovni zakon koji određuje prava djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja te rad institucija Republike Hrvatske koje se bave poslovima skrbi o hrvatskim braniteljima, članovima njihovih obitelji i stradalnicima Domovinskog rata.

U istraživanju provedenom 2022. godine (https://udpnhbdr.hr/wp-content/uploads/2022/UDPNHBDR_analiza_zakon_sb_i_ob.pdf) o poznavanju Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji od populacije djece poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja, a ovogodišnje istraživanje bilo je fokusirano na konkretnu konzumaciju zakona, prepreke s kojima se suočavamo te kreiranju smjernica za izmjene i dopune zakona u svrhu poboljšanja kvalitete življenja djece smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata te izrade prijedloga i smjernica za unapređenje javnih politika.

Za metodu istraživanja izabrali smo upitnik putem interneta, odnosno putem google obrasca. Upitnik se sastojao od 193 pitanja, a ispitanici - djeca smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja mogli su ga potpuno anonimno ispuniti u razdoblju od 24. svibnja do 18. lipnja 2023. godine.

Upitnik je bio javno objavljen na mrežnim stranicama udruge, a ciljana skupina i svi zainteresirani su o istome bili obaviješteni i putem društvenih mreža udruge, kao i članovi udruge putem elektroničke pošte iz evidencije članstva.

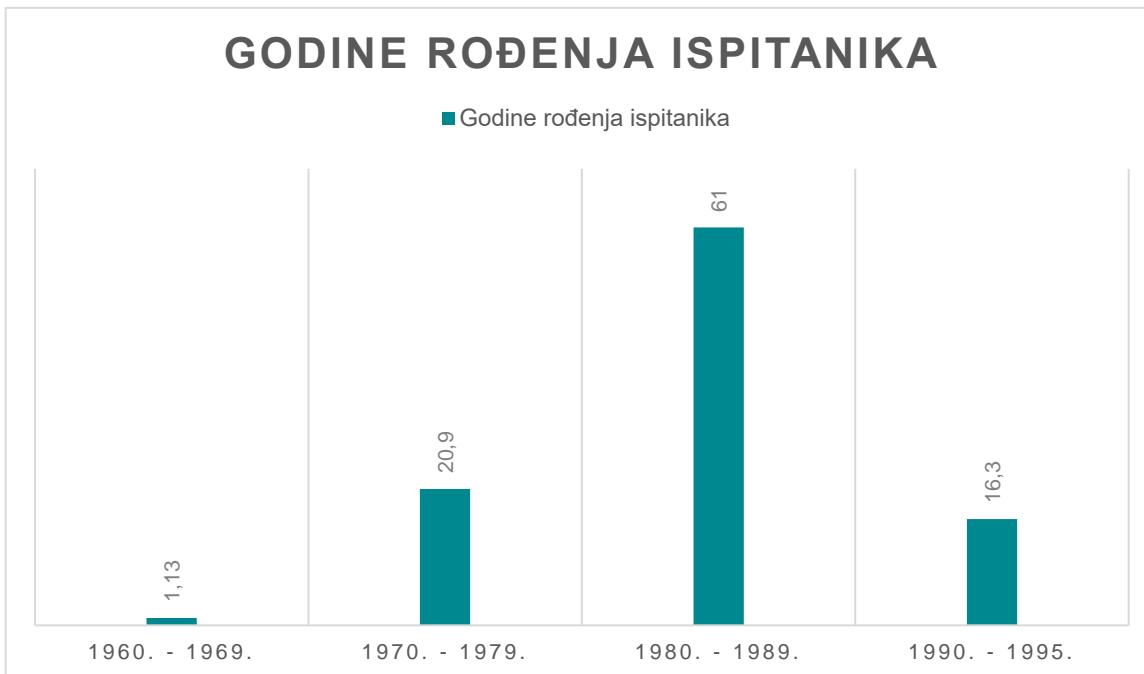
Upitnik su u konačnici ispunila 177 ispitanika, a rezultate i analizu predstavljamo u nastavku.

OPĆI DIO

Upitnik je u potpunosti ispunilo 177 osoba, od čega 71,2% žena i 28,8% muškaraca. Prema podacima iz analize doznali smo da je većina ispitanika, njih 61% rođena u 80-im godinama, odnosno od 1980. godine do 1989. godine, dok osobe rođene od 1970. godine do 1979. godine čine 20,9% ispitanika. Nešto manji postotak, njih 16,3% ispitanika je rođena u 90-im godinama, od 1990. godine do 1995. godine, a samo 1,13% ili 2 ispitanika je rođeno 1969. godine i 1965. godine.

GODINE ROĐENJA ISPITANIKA

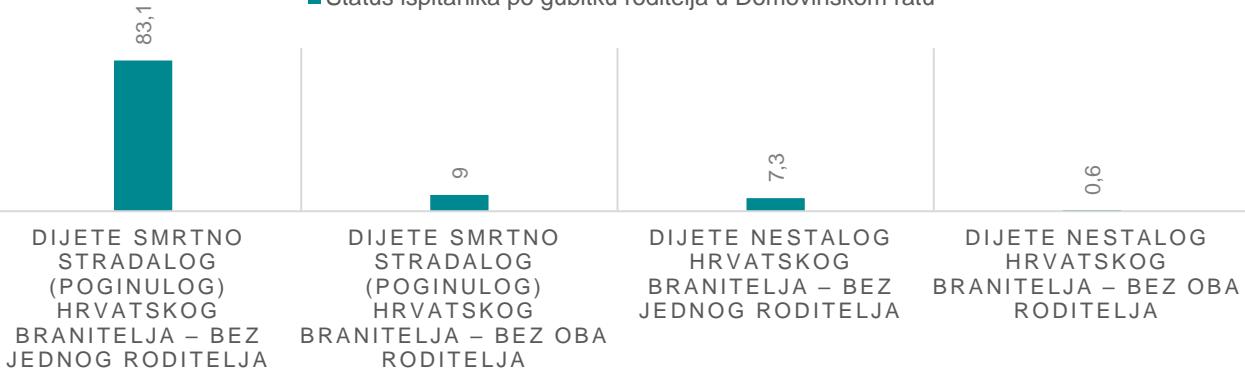
■ Godine rođenja ispitanika

Očekivali smo da u velikoj većini ispitanici koji su ispunili anketu budu osobe sa **statusom djece smrtno stradalog (poginulog) hrvatskog branitelja – bez jednog roditelja**, što smo provedenom anketom utvrdili i to u postotku od 83,1%. Status djeteta smrtno stradalog (poginulog) hrvatskog branitelja – bez oba roditelja ima 9% ispitanika, a status djeteta nestalog hrvatskog branitelja – bez jednog roditelja njih 7,3%. Samo jedan ispitanik, tj. 0,6% ispitanika ima status djeteta nestalog hrvatskog branitelja – bez oba roditelja.

STATUS ISPITANIKA PO GUBITKU RODITELJA U DOMOVINSKOM RATU

■ Status ispitanika po gubitku roditelja u Domovinskom ratu

Roditelj po kojemu ispitanik ostvaruje status kod 83,1% ispitanika je poginuli ili nestali hrvatski branitelj – poginuo/nestao u Domovinskom ratu, a 16,9% ispitanika izjasnilo se da im je roditelj po kojem ostvaruju status smrtno stradalih hrvatski branitelj - preminuo od posljedica sudjelovanja u Domovinskom ratu ili je počinio suicid.

Po teritorijalnoj raspoređenosti ispitanici su se izjasnili da stanuju u:

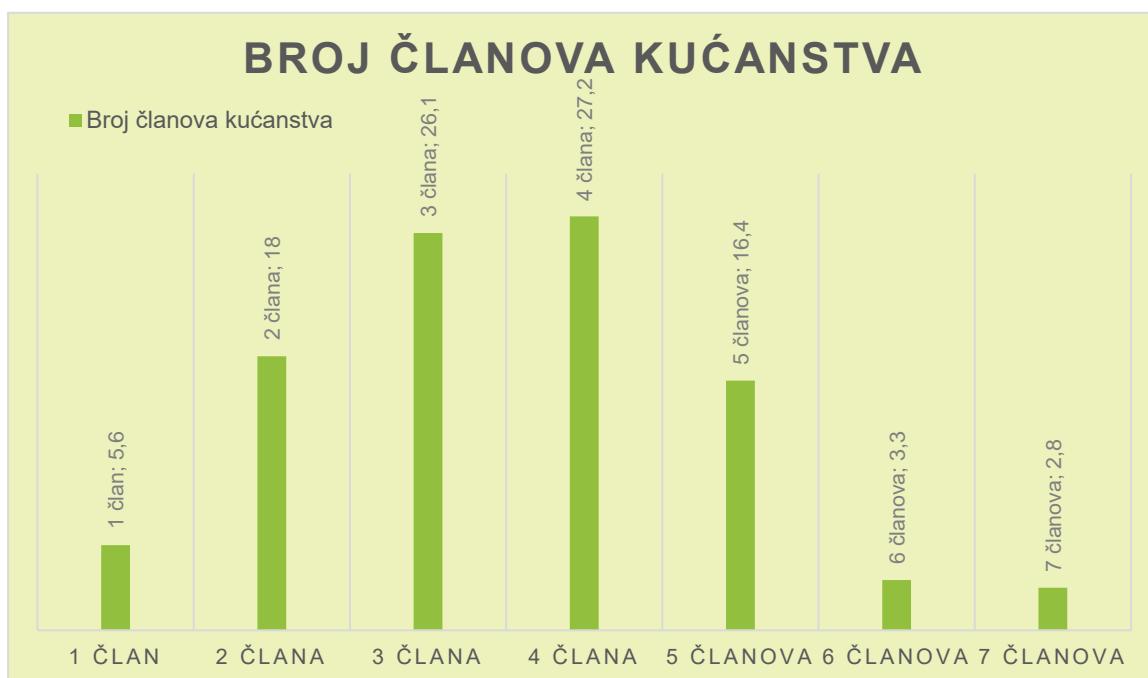
- 20,3% ispitanika – Osječko-baranjska županija
- 15,3% ispitanika – Vukovarsko-srijemska županija
- 11,9% ispitanika – Brodsko-posavska županija
- 11,9% ispitanika – Splitsko-dalmatinska županija
- 11,9% ispitanika – Grad Zagreb
- 5,1% ispitanika – Bjelovarsko-bilogorska županija
- 4,5% ispitanika – Ličko-senjska županija
- 4% ispitanika – Zagrebačka županija
- 2,8% ispitanika – Sisačko-moslavačka županija
- 2,3% ispitanika – Karlovačka županija
- 2,3% ispitanika – Zadarska županija
- 2,3% ispitanika – Koprivničko-križevačka županija
- 1,7% ispitanika – Primorsko-goranska županija
- 1,1% ispitanika – Požeško-slavonska županija
- 1,1% ispitanika – Stanuju izvan Republike Hrvatske
- 0,6% ispitanika – Varaždinska županija
- 0,6% ispitanika – Istarska županija
- 0,6% ispitanika – Dubrovačko-neretvanska županija

Prema ovim rezultatima vidljivo je da je najveći broj ispitanika iz istočnog dijela Republike Hrvatske, odnosno iz slavonskih županija - Osječko-baranjske i Vukovarsko srijemske.

Zanimao nas je i stupanj obrazovanja ispitanika koji su popunili anketu te smo dobivenim rezultatima doznali da je u trenutku provođenja ankete najviše ispitanika bilo s VSS, njih 35%. Potom su ispitanici sa SSS – četverogodišnje obrazovanje 31,1%, a VŠS ima 12,4% ispitanika. SSS – trogodišnje obrazovanje ima 13,6% ispitanika, Postdiplomski studij ili doktorat 4,5%, a samo osnovnu školu ima 3,4% ispitanika. Dobiveni podaci pokazuju da je skoro polovica ispitanika visokoobrazovana.

Kada govorimo o bračnom statusu ispitanika, prema odgovorima dobili smo informaciju da je većina ispitanika, njih čak 74% u braku, a 5,1% je u vezi. Od ostalih ispitanika njih 7,3% živi u izvanbračnoj zajednici, dok su 9% ispitanika samci, a 4,5% ispitanika je razvedeno.

U želji da što bolje upoznamo obiteljsku situaciju ispitanika, upitali smo ih za članove njihovog kućanstva te smo u dobivenim odgovorima saznali da najviše ispitanika ima obitelj s 4 člana kućanstva, njih 27,1%, a samo nešto manje ispitanika, odnosno njih 25,9% žive u obitelji s 3 člana u kućanstvu.

U kućanstvu ispitanika najviše je 2 punoljetna člana, odnosno 61,5%, 3 punoljetna člana je u 15,8% slučajeva, a 4 punoljetna člana u obitelji je u 10,7% slučajeva. Samo 1 punoljetni član u obitelji je slučaj kod 10,1% ispitanika, a 6 i 5 punoljetnih članova u obitelji je kod 1,6% ispitanika.

Zanimalo nas je koliko je radno sposobnih osoba u kućanstvu naših ispitanika te su podaci sljedeći:

- 67,2% navodi 2 radno sposobna člana
- 15,1% navodi 1 radno sposobnog člana
- 10,1% navodi 3 radno sposobna člana
- 5,6% navodi 4 radno sposobna člana
- 1,1% navodi 5 radno sposobnih članova
- 0,5% ispitanika navodi da u kućanstvu niti jedan član nije radno sposoban

Namjera nam je bila i dobiti informaciju koliko je unatoč radno sposobnim članovima u kućanstvu ispitanika zaposlenih, a koliko nezaposlenih članova kućanstva.

74,6% ispitanika koji su u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici odgovorilo je da je supružnik/ica – partner/ica zaposlen/a, a njih 8,5% je odgovorilo da nije zaposlen/a.

Dva zaposlena člana u kućanstvu ispitanika je najčešći odgovor i to kod 66,1% ispitanika, a 1 zaposleni član kućanstva kod 23,1% ispitanika. 3 zaposlena člana kućanstva je kod 6,2% ispitanika, 4 zaposlena

člana kod 1,6% ispitanika, dok je 5 zaposlenih članova samo kod jednog ispitanika. Niti jedan zaposleni član kućanstva je slučaj kod 2,2% ispitanika.

Niti jedan nezaposleni član u kućanstvu ispitanika je najčešći odgovor i to kod više od pola ispitanika, odnosno njih 50,8%, a 1 nezaposleni član kućanstva kod 20,9% ispitanika. 3 nezaposlena člana kućanstva je kod 6,7% ispitanika, 4 zaposlena člana kod 1,6%, a po 0,5% ispitanika je odgovorilo da u njihovom kućanstvu ima 5 i 6 nezaposlenih članova.

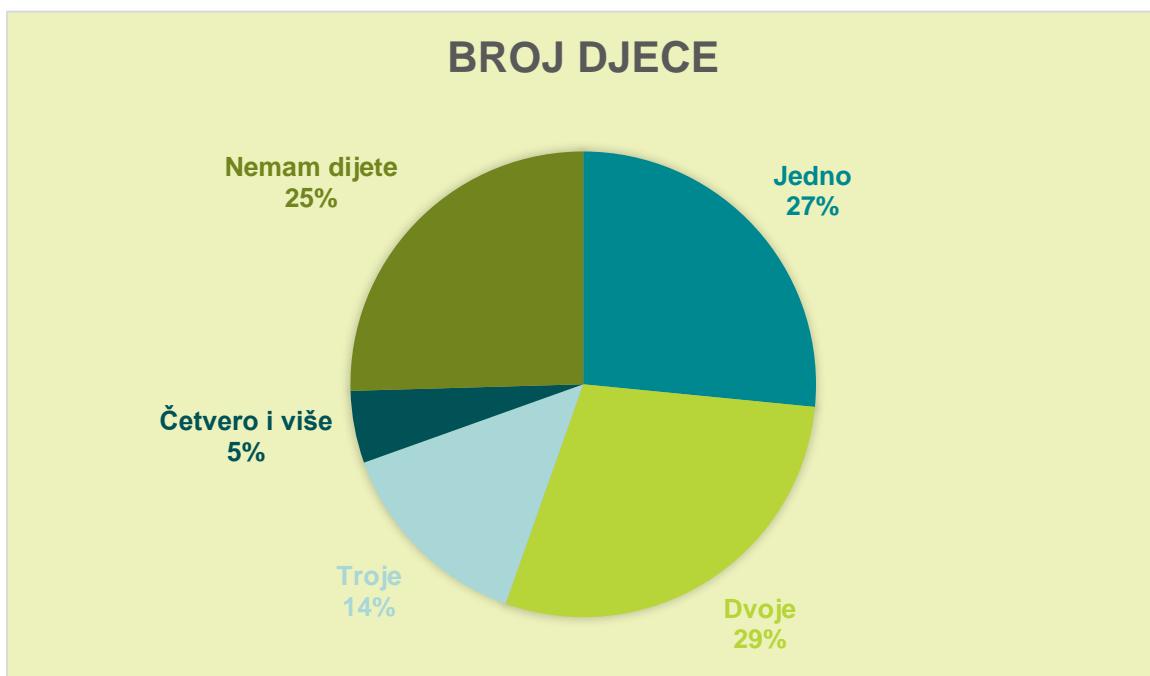

Pozitivna je informacija da kod velike većine ispitanika 89,3% u kućanstvu nema osoba s invaliditetom, dok kod nekoliko ispitanika 10,7% u kućanstvu živi osoba s invaliditetom.

Kada govorimo o uzdržavanju članova kućanstva, rezultati su približni, tj. više od pola ispitanika, njih 57,1% izjasnilo se kako ne uzdržava nekoga od članova kućanstva, a nešto manje - 42,9% ispitanika uzdržava nekoga od članova svojega kućanstva. Sami ispitanici, u čak 96% slučajeva nisu uzdržavani članovi svoga kućanstva, dok se samo 4% ispitanika izjasnilo kako su upravo oni uzdržavani član svoga kućanstva.

Na pitanje skrbite li u pravnom smislu (npr. putem ugovora o doživotnom uzdržavanju ili drugom pravnom aktu) o starijem članu obitelji (roditelju, baki, djedu itd.) čak 97,2% ispitanika odgovorilo je negativno, a tek 2,8% je odgovorilo pozitivno.

U želji da dobijemo detaljne informacije u statusu ispitanika i članovima njihove uže obitelji, odnosno njihova kućanstva, željeli smo saznati imaju li ispitanici djecu te ukoliko imaju, o kojem broju je riječ. Dobivenim odgovorima saznali da većina ispitanika, njih 74,6% ima djece, a manji broj koji čini 25,4% ispitanika nema djece. U sljedećem grafikonu prikazano je koliko djece imaju ispitanici.

Detaljnije informacije u vezi s djecom ispitanika dobili smo u odgovorima vezano za uzdržavanje djece, gdje ispitanici navode da punoljetnu djecu ima samo njih 7,3%, dok 55,9% ispitanika ima maloljetnu djecu. I maloljetnu i punoljetnu djecu ima 11,3% ispitanika, a 25,4% ispitanika nema djecu.

Od ispitanika koji navode da imaju djecu, njih čak 90,2% uzdržava iste, dok 4,5% ispitanika samo djelomično uzdržava vlastitu djecu. Tek 5,3% ispitanika izjasnilo se da ne uzdržavaju vlastitu djecu. Kada u obzir uzmemo prosječnu dob ispitanika te podatak da su u većini slučajeva njihova djeca maloljetna, podatak o uzdržavanju istih ne iznenaduje.

Na navedene podatke nadovezuje se i podatak kako u 98,5% ispitanika koji imaju djecu ista još uvijek stanuju u njihovom kućanstvu, dok tek 1,5% ispitanika navodi da njihova djeca ne stanuju više s njima.

RAD MINISTARSTVA HRVATSKIH BRANITELJA (SREDIŠNJE)

Od ukupnog broja ispitanika njih 87,6% odgovorilo je da su posjetili mrežne stranice Ministarstva hrvatskih branitelja, što je pokazatelj da velika većina ispitanika zna gdje online mogu pronaći informacije vezane za prava koja mogu ostvariti. Ispitanici su većinom zadovoljni preglednošću mrežne stranice Ministarstva hrvatskih branitelja te njih 55,9% smatra da je službena mrežna stranica dobro koncipirana, pregledna i ažurirana za lako snalaženje i traženje željenih sadržaja i informacija, dok 44,1% ispitanika smatra da su potrebne izmjene i unaprjeđenje mrežne stranice.

Velika većina ispitanika izjavila je da su posjetili mrežne stranice Ministarstva hrvatskih branitelja, 60,4% ispitanika od ukupnog broja ispitanih prati javne pozive i važne vijesti o aktivnostima Ministarstva hrvatskih branitelja na njihovoj službenoj mrežnoj stranici, od čega 15,88% redovito prati, a 84,1% ispitanika tek povremeno prati objave na mrežnim stranicama Ministarstva. Od ukupnog broja ispitanika njih 39,5% ne prati uopće objave na mrežnim stranicama Ministarstva, što može dovesti do toga da neće biti pravovremeno informirani o javnim pozivima i važnim vijestima koje se tiču ostvarivanja prava ispitanika koja proizlaze iz Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji te na taj način neće ili će otežano s vremenskom odgodom ostvariti svoja prava.

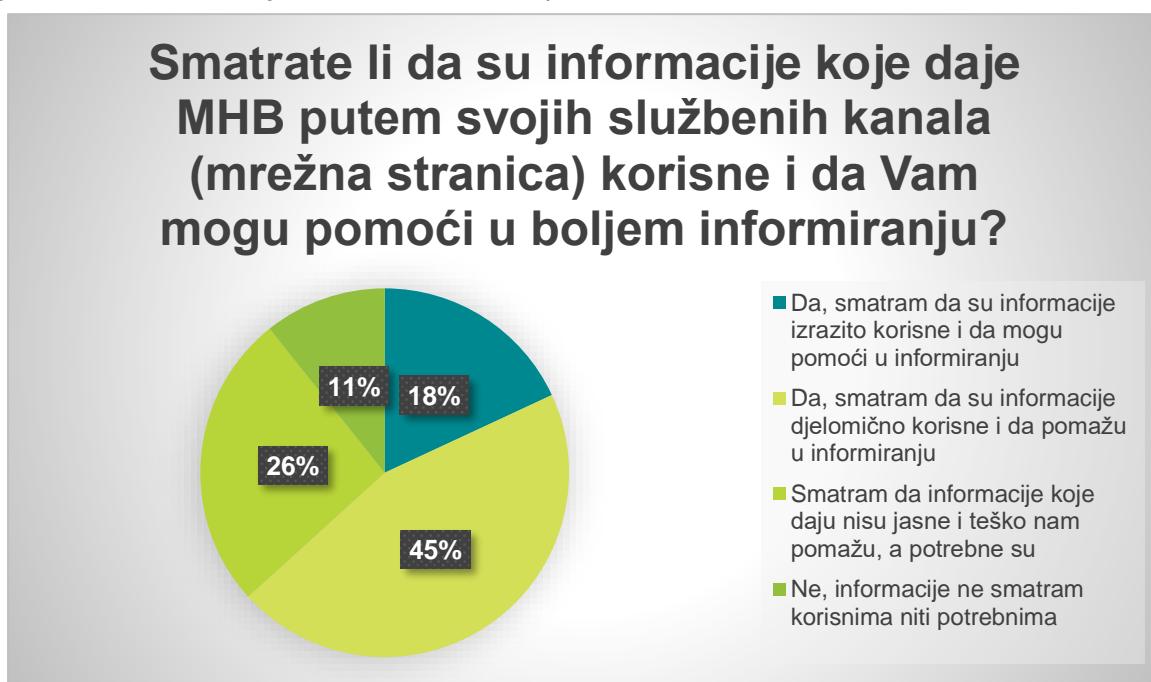
Od ukupnog broja ispitanika, njih 10.7% izjasnilo se da su djeca nestalog hrvatskog branitelja, od čega 47,4% prati redovito informacije vezane za aktivnosti Ministarstva hrvatskih branitelja - Uprave za zatočene i nestale osobe, vezane za aktivnosti traženja nestalih osoba iz Domovinskog rata (probna iskapanja, pronađak pojedinačnih ili masovnih grobnica, ekshumacije i identifikacije), a 52,6% zanimaju informacije vezane za aktivnosti Ministarstva po pitanju nestalih osoba iz Domovinskog rata, ali ih prate samo povremeno.

Od ukupnog broja ispitanika 59,8% se izjasnilo da su djeca smrtno stradalog/poginulog hrvatskog branitelja, od čega njih 26,4% zanima i redovito prati rad Ministarstva hrvatskih branitelja - Uprave za zatočene i nestale osobe, dok isto povremeno prati 73,6% ispitanika. Da ne prate i ne zanimaju ih informacije vezane za aktivnosti Ministarstva - Uprave za zatočene i nestale osobe, vezane za aktivnosti traženja nestalih osoba iz Domovinskog rata izjasnilo se 29,4% ispitanika.

Od ukupnog broja ispitanika njih 63,3% smatra da su informacije koje daje Ministarstvo hrvatskih branitelja putem svojih službenih kanala (mrežna stranica) korisne i da mogu pomoći u informiranju, od čega 28,6% smatra da su informacije izrazito korisne, a 71,4% smatra da su informacije djelomično korisne.

Od ukupnog broja ispitanika, njih 26% smatra da informacije koje daju nisu jasne i da teško mogu pomoći, a svakako su potrebne, dok 10,7% ispitanika ne smatra korisnim niti potrebnim informacijama koje daje Ministarstvo hrvatskih branitelja putem svojih službenih kanala (mrežna stranica).

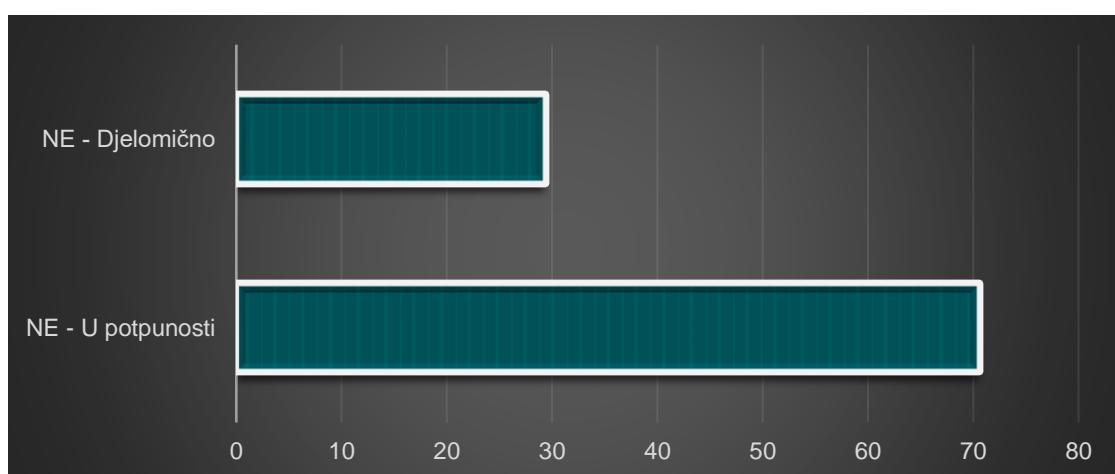
Možemo zaključiti da veći broj ispitanika ipak prati mrežne stranice Ministarstva hrvatskih branitelja te smatra da su informacije koje daju korisne i pomažu u informiranju, dok manji broj ispitanika nije zadovoljno danim informacijama ili ih smatra nepotrebнима.

Na pitanje jesu li su ikad kontaktirali središnje Ministarstvo hrvatskih branitelja vezano za određenu problematiku, pitanje ili traženje pomoći na osobnoj razini, 44,6% ispitanika odgovorilo je potvrđno, dok se 55,4% izjasnilo negativno.

Od ukupnog broja ispitanika koji su se izjasnili da su tražili pomoć od Ministarstva, njih tek 19,2% je u potpunosti zadovoljno ostvarenom suradnjom/pomoći od strane istoga, 21,3% je djelomično zadovoljno, 21,3% ispitanika nije zadovoljno ni nezadovoljno, a 38,2% posto ispitanika nije zadovoljno ostvarenom suradnjom/pomoći s Ministarstvom hrvatskih branitelja, od čega je u potpunosti nezadovoljno 70,6% ispitanika, dok je 29,4% djelomično nezadovoljno.

Iskustva ispitanika vezana za traženje pomoći MHB su slijedeća:

1. Vezano uz pravo prednosti prilikom zapošljavanja

„Osobno sam se Ministarstvu hrvatskih branitelja obratila dva puta - za upis na fakultet i zbog nepoštivanja prednosti prilikom zapošljavanja. U konačnici sam obje situacije rješavala sama i bez potpore istih, zakonske odredbe se u praksi nisu primjenjivale, a ni kažnjavale. Inspekcija je utvrdila da poslodavac nije poštivao zakon o HB i da su me morali zaposliti, međutim zakon o HB tada nije imao propisane kazne zaisto, a koje su se odnosile na lokalnu upravu. Upravo to je davalо prostora da se zakon o HB i dalje nepoštiva, pogotovo u slučaju natječaja za zamjene jer je i sam posao inspekcijskog nadzora dug i dok se sve odradi i zamjena prođe.“

„Molio sam pomoć pri zapošljavanju za natječaj i dobio sam samo potporu, a ne rješavanje istoga.“

„Osobno sam se obratila za pomoć prilikom javljanja na natječaj za posao. Dugo sam bila nezaposlena i puno puta nisam dobila posao jer je netko drugi baš imao bod više od mene na testiranjima. Prilikom javljanja na natječaj pozvala sam se na prednost pri zapošljavanju. Razgovarala sam s gospodrom koja me je uputila na Državni inspektorat, ali me je potpuno krivo uputila. Tako da sam dobila odgovor od Državnog inspektorata da nemam osnova za žalbu“

„Loše iskustvo vezano uz pomoć ostvarivanja prava prednosti pri zapošljavanju, Ministarstvo je reagiralo, ali očito nitko nije dužan držati se tih preporuka i Zakona. U vrijeme dok sam bila tražitelj posla, kada sam teškom mukom došla do zadovoljenja svih kriterija da bi bila kandidat i da bi se prijavila, ostala sam nezaštićena unatoč svim beneficijama. S protokom vremena, čovjek odraste, očvrsne i uvjeri se da je većina Zakona s dozom "fige u džepu". Mišljenja sam da su uvjeti za ostvarivanje nekih pogodnosti, većinom kreirani kako bi se onemogućilo pravo, a ne pružila podrška“

2. Ostala prava

„Kratki informativni razgovori, za tumačenje zakona informacije su dostupne, ali daljnji kontekst praćenja i individualnog pristupa nedostaje u osobnom kontaktu.“

„Nisu željeli niti poslušati koji je moj problem“

„Nikakva, davnih sam dana shvatio da naša prava su minorna“

„Tražila sam pomoć i suradnju u vezi pronalaska posmrtnih ostataka svoga oca i suradnja kao i komunikacija je katastrofa. Ažurnost, fleksibilnost i suradnja je katastrofalna.“

„Rečeno mi je da pošto sam završila školovanje nemam pravo na ništa“

„Nisam tražila pomoć jer smatram da ju ne bi ni dobila“

Od ukupnog broja ispitanika 22,6% ispitanika smatra da Ministarstvo hrvatskih branitelja kao središnja institucija dovoljno brine o djeci poginulih, smrtno stradalih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, kroz mjere i javne pozive koje provode u svom djelokrugu rada, od čega 32,5% u potpunosti, a 67,3% djelomično. Od ukupnog broja ispitanika 36,2% je neodlučno po ovom pitanju.

***41,2% ispitanika smatra da
Ministarstvo hrvatskih branitelja
nedovoljno brine o djeci poginulih,
smrtno stradalih ili nestalih
hrvatskih branitelja iz
Domovinskog rata, kroz mjere i
javne pozive koje provode u svom
djelokrugu rada - od čega 46,6%
djelomično, a 53,4% u potpunosti.***

Prijedlozi ispitanika za poboljšanje rada Ministarstva hrvatskih branitelja vezano za djecu poginulih, smrtno stradalih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata :

„Djelu poginulih i nestalih HB mnogi prigodno samo spominju, a u praksi je vidljivo da se o njima ne vodi adekvatna briga te su mnogi prepušteni sami sebi. Zakon o HB je ionako mrtvo slovo na papiru kada govorimo o djeci poginulih i nestalih HB, posebice kada uzmemu u obzir da većinu propisanih prava ne možemo koristiti zbog navršenih godina. Postavlja se pitanje - zašto se onda zakon ne promijeni obzirom na protok vremena i njime definiraju prava koja će djeca poginulih i nestalih HB realno moći koristiti u trenutnom vremenu, ako nam država uistinu i želi na neki način pomoći i skrbiti o nama? No, ne očekujem ništa previše od MHB obzirom da brigu o djeci poginulih i nestalih HB nisu pretjerano pokazivali ni kada smo bili puno mlađi i kada nam je pomoć bila nužna, prije svega psihološka.“

„Tražiti izjednačavanje prava djece poginulih i nestalih s pravima HRVI. Proširenje prava na podnošenje zahtjeva za mjere na djecu dragovoljaca i hrvi-a izjednačava statuse djece poginulih i djece dragovoljaca i hrvi-a, što je nedopustivo i nepravedno.“

„Samo tražim poštovanje i odgovor kad nazovem u vezi bilo čega“

„Trebali bi se više boriti za prava djece poginulih kao npr. za prednost zapošljavanja što nitko ne gleda jer više prednosti imaju stranci i manjine od nas, a na natječajima nemamo prava ukoliko imamo već radno iskustvo gdje se na natječajima svi ograju od zapošljavanja djece poginulih i nestalih hrv. branitelja.“

„Trebali bi nas više štititi i zalogati se za našu bolju budućnost, prvenstveno neka se prema nama odnose kao da smo djeca heroja, a ne državnih neprijatelja.“

„Prijedloga nemam jer znam da se ništa ne prihvata. Samo mogu reći da smo većini nevažni, ali nas često spominju u predizbornim kampanjama i Danima sjećanja“

„Potrebno je pružiti pravnu zaštitu u slučaju kršenja prava djece poginulih branitelja. Ne mogu godinama ostvariti pravo prednosti pri zapošljavanju zbog poginulog oca jer radim na tri škole i putujem 60 km na posao i redovito me odbijaju na natječajima za rad u jednoj školi jer tvrde da imam posao. Imam, samo kakvi su to uvjeti kad putuješ 60 km na posao u jednom smjeru?“

„MHB bi trebalo biti bolje umreženo s djecom gore navedenih kategorija. Ne može jedini izvor informacije o npr. javnom pozivu biti isključivo informacija koja nam se pruža na stranici MHB i koju ćemo vidjeti samo ako slučajno posjetite stranicu, već bi na neki način oni nas trebali informirati i obavijestiti o određenim aktivnostima“

„Uvjeti za ostvarivanje prava na stambeno zbrinjavanje trebaju uključivati i djecu poginulih branitelja stariju od 27 godina koja su završila školovanje. Stambeno pitanje se rješava nakon školovanja, rijetki sa 18 godina rješavaju stambeno pitanje. Također, prednost pri zapošljavanju u praksi ne funkcioniра.“

„Nebitan je prijedlog kada je politički status jači od statusa djeteta poginulog branitelja“

„1. Izmjene trenutnog Zakona i prilagodba istog na način da se prava djece poginulih i nestalih branitelja propisuju sukladno našim godinama života jer više nismo mala djeca niti (većina) koristi pravo na obiteljsku invalidninu 2. Izbaciti iz zakona da je obiteljska invalidnina temelj za ostvarivanje određenih prava obitelji poginulih, smrtno stradalih i nestalih branitelja (npr. za stambeno zbrinjavanje, besplatno dopunsко osiguranje itd.) 3. Ministarstvo hrvatskih branitelja treba realno krenuti brinuti o djeci poginulih i nestalih branitelja jer trenutno imamo mrtvo slovo na papiru tj u zakonu gdje većina toga za nas nije primjenjiva, stalno nas svi stavljuju u usta i govore kako skrbe o nama, a s druge strane nas svi napadaju zbog prava koja zapravo ne možemo ni koristiti.“

Velika većina ispitanika, njih čak 91.5% smatra da da bi se Ministarstvo hrvatskih branitelja moglo bolje angažirati u rješavanju problematike nezaposlenosti djece poginulih, nestalih i smrtno stradalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata, dok 8,5% ispitanika smatra da nije potreban dodatan angažman.

ZAKON O HRVATSKIM BRANITELJIMA IZ DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVIMA NJIHOVIH OBITELJI

PRAVA U SVEZI S RADOM

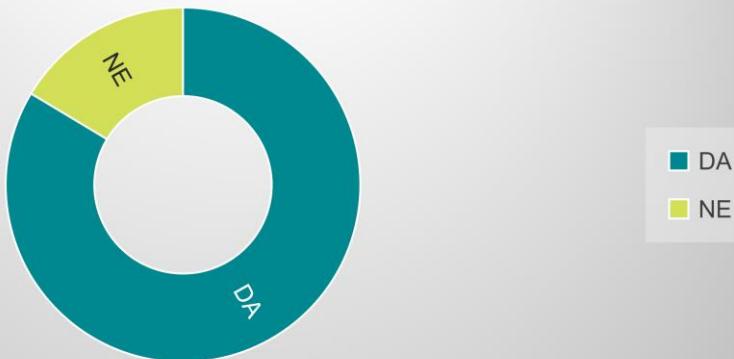
Od ukupnog broja osoba koje su u potpunosti ispunile upitnik, njihov trenutni status po pitanju radnog odnosa je sljedeći:

- 71,8% osoba je u radnom odnosu na neodređeno vrijeme
- 15,3% osoba je u radnom odnosu na određeno vrijeme
- 6,2% osoba je nezaposleno te aktivno traže posao
- 4% osoba trenutno nije u radnom odnosu zbog drugih razloga (utvrđena nesposobnost za rad zbog bolesti/invaliditeta i dr.)
- 1,7% osoba je samozaposleno kroz vlastito poduzeće, obrt i dr.
- 0,6% osoba je nezaposleno te trenutno ne traže posao
- 0,6% osoba je u mirovini

Od ukupnog broja zaposlenih ispitanika njih 61,6% je trenutno zaposleno na radnom mjestu sukladno struci i zvanju koje su stekli po završetku školovanja, 32,1% ispitanika je trenutno zaposleno na radnom mjestu niže stručne spreme ili drugačijeg zvanja od onog kojeg su stekli školovanjem dok je 6,3% ispitanika je trenutno zaposleno na radnom mjestu više stručne spreme ili drugačijeg zvanja od onog kojeg su stekli školovanjem.

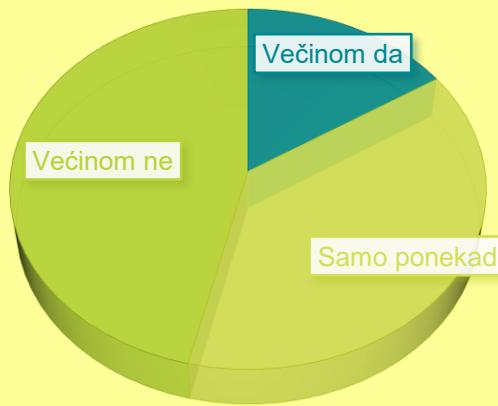
Obzirom da su djeca poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja u javnosti često obilježena kao privilegirana, zanimalo nas je što ispitanici misle na takve navode te se 83,6% ispitanika u potpunosti ili djelomično izjasnilo kako smatraju da su u javnosti obilježeni kao privilegirani dok samo 16,4% ispitanika smatra takve navode netočnima.

Smorate li da su djeca poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja u javnosti obilježena kao privilegirana zbog prava prednosti pri zapošljavanju?

Također nas je zanimalo mišljenje ispitanika o još jednoj tvrdnji koju često možemo čuti u javnosti i medijima, a odnosi se na pravo prednosti prilikom zapošljavanja, konkretno, ispitanike smo pitali smatraju li da je većina djece poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja ostvarila prednost prilikom zapošljavanja, propisanu Zakonom o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, onda kada su se pozvali na navedeno pravo. Većina ispitanika, njih 46,3% ne slaže se s tim navodom, a da su samo ponekad ostvarili pravo prednosti prilikom zapošljavanja reklo je 37,9% ispitanika. Najmanje ispitanika, njih 15,8% slažu se s tvrdnjom o ostvarivanju prava prednosti prilikom zapošljavanja.

**SLAŽETE LI SE S TVRDNJOM DA JE VEĆINA DJECE
POGINULIH, SMRTNO STRADALIH I NESTALIH HRVATSKIH
BRANITELJA OSTVARILA PREDNOST PRI
ZAPOŠLJAVANJU KADA SE NA NJEGA POZVALA,
SUKLADNO UVJETIMA NATJEČAJA ZA RADNO MJESTO?**

Iz ranijih istraživanja koje smo provodili, kao i slijedom direktnе komunikacije i rada s našim korisnicima, zanimalo nas je jesu li ispitanici osobno doživjeli osudu okoline, radnih kolega ili poslodavca zbog korištenja prava prednosti prilikom zapošljavanja te smo dobili poražavajući podatak.

70,1% ispitanika koji su se u nekom trenutku života pozvali na pravo prednosti prilikom zapošljavanja, propisano Zakonom o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji osobno su doživjeli osudu okoline, radnih kolega ili poslodavca.

Kada uzmemo u obzir institucije u kojima djeca poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata mogu ostvariti prednost prilikom zapošljavanja onda je ovaj podatak još više poražavajući jer bi na rukovodećim radnim mjestima u takvим institucijama trebale biti zaposlene osobe koje poštuju i provode zakone Republike

Hrvatske, a ne da dovode svoje zaposlenike u situacije da ih se osuđuje ili ponižava zbog statusa kojeg imaju kao i zakonom propisanog prava na kojeg su se pozvali.

Prošlogodišnjim istraživanjem kojeg je naša udruga provodila pokazalo se da 69,7% ispitanika smatra da su potrebne promjene Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji te smo sukladno tome u ovom istraživanju ispitanicima predstavili određene prijedloge koje su ranije i sami navodili u istraživanjima ili na sastancima, a rezultati su sljedeći:

- 87% ispitanika smatra da osobe iz populacije djece poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata, ukoliko su zaposleni na radnom mjestu putem ugovora na određeno vrijeme, trebaju imati pravo prednosti prilikom zapošljavanja propisano Zakonom o HB, ukoliko se prijavljuju na natječaj za radno mjesto na neodređeno radno vrijeme u njihovoj struci i za koje ispunjavanju propisane uvjete, dok se samo 13% ispitanika ne slaže s tim prijedlogom
- 84,2% ispitanika smatra da Zakonom o HB, a u dijelu zakona koji se odnosi na prava u svezi s radom, treba biti odredba po kojoj djece poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja te druge kategorije osoba koje po trenutnom zakonu ostvaruju prednosti prilikom zapošljavanja trebaju dobiti dodatne bodove (npr. 5 bodova) prilikom prijave na natječaj za zapošljavanje, ukoliko ispunjavaju sve propisane uvjete, a kao oblik stvarne prednosti prilikom zapošljavanja dok se samo 15,8% ispitanika ne slaže s tim prijedlogom
- 88,7% ispitanika smatra da Zakonom o HB ili nekim drugim pravnim aktom/uredbom treba biti definirana osoba ispred Ministarstva hrvatskih branitelja ili državnog inspektorata koja će biti automatizmom uključena u sve javne natječaje po kojima hrvatski branitelji, djeца poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja te drugi stradalnici Domovinskog rata ostvaruju prednost prilikom zapošljavanja, a koja će biti zadužena za praćenje ispravnosti provedbe javnog natječaja, testiranja i odabira kandidata te eventualnog službenog reagiranja ukoliko se utvrdi da poslodavci krše ili izbjegavaju provođenje prava iz zakona dok se samo 11,3% ispitanika ne slaže s tim prijedlogom
- 69,5% ispitanika smatra da Zakonom o HB trebaju biti propisane kvote (minimalni broj osoba sa statusom djeteta smrtno stradalog ili nestalog HB koji trebaju biti zaposleni u toj instituciji) u tijelima državne uprave, tijelima sudbene vlasti i drugim državnim tijelima, upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, javnim službama i javnim ustanovama kojima je osnivač ili jedan od osnivača Republika Hrvatska, općinama, gradovima, županijama, izvanproračunskim i proračunskim fondovima, pravnim osobama u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu RH, pravnim osobama u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave te pravnim osobama s javnim ovlastima prilikom zapošljavanja hrvatskih branitelja,

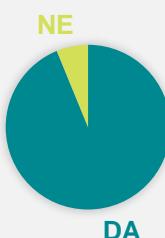
djece poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja i ostalih stradalnika Domovinskog rata dok se 30,5% ispitanika ne slaže s tim prijedlogom

- 81,9% ispitanika smatra da se Zakonom o HB trebaju propisati veće ili dodatne olakšice za sve poslodavce koji odluče zaposliti djecu smrtno stradalih ili nestalih hrvatskih branitelja (oslobodenje plaćanja doprinosa na plaću na sve oblike ugovora o radu kao i na već postojeće ugovore o radu, a ne samo kod novog zapošljavanja; produžetak oslobađanja plaćanja doprinosa na plaću na neograničeno itd.) kao oblik poticanja zapošljavanja osoba sa navedenim statusom dok se samo 18,1% ispitanika ne slaže s tim prijedlogom
- 87,6% ispitanika smatra da se članak Zakona o HB, a koji se odnosi na fiskalne olakšice za zapošljavanje treba izmijeniti na način da se djeci smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja bez obzira na navršene godine života i vrstu radnog odnosa koeficijent osobnog odbitka (porezna olakšica na plaću) uveća za dodatnih 1.5% dok se samo 12,4% ispitanika ne slaže s tim prijedlogom

Većina osoba iz populacije djece poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata je radno sposobna ali se nerijetko suočavaju s problemom pronalaska zaposlenja ili boljeg radnog mjesta sukladno stečenoj stručnoj spremi ili struci koju su stekli završetkom školovanja. Iz tog razloga zanimalo nas je stav ispitanika o određenim prijedlozima koji im možda mogu donijeti novo radno mjesto. Slijedom tih navoda, 53,1% ispitanika bi zbog boljeg radnog mjesta bili spremni preseliti u drugi grad/mjesto unutar Republike Hrvatske dok 46,9% ispitanika nisu spremni na takav potez.

U današnje vrijeme, za većinu radnih mjeseta potrebno je kontinuirano doškolovanje i stjecanje novih znanja. To je posebice važno ukoliko želimo ostvariti bolji plasman za određeno radno mjesto koje želimo. Slijedom navedenog, **93,8% ispitanika izjasnilo se kako su spremni na doškolovanje ako bi im ono omogućilo bolje radno mjesto.** To je svakako pohvalan podatak kao i rezultat da je **92,1% ispitanika općenito zainteresirano za doškolovanje ili prekvalifikacije, ukoliko bi im isto bilo besplatno omogućeno.** Razmišljajući dugoročno o kvaliteti radno sposobnih osoba smatramo da Republika Hrvatska i Ministarstvo hrvatskih branitelja trebaju i dalje provoditi različite oblike besplatnog usavršavanja, doškolovanja i prekvalifikacije kako bismo u konačnici dobili bolju radnu snagu i bolje rezultate rada.

BISTE LI BILI SPREMNI NA DOŠKOLOVANJE AKO BI VAM ONO OMOGUĆILO BOLJE RADNO MJESTO?

Obzirom da već postoje razni oblici po kojima osobe sa statusom djece poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata mogu ostvariti određene pogodnosti u vidu financiranja/sufinanciranja i/ili besplatnog usavršavanja za doškolovanje ili prekvalifikaciju zanimalo nas je dosadašnje iskustvo ispitanika u tom području.

53,1% ispitanika je do sada išlo na doškolovanje ili prekvalifikaciju. Od ukupnog broja osoba koje su do sada pohađale doškolovanje ili prekvalifikaciju, za njih 68,1% je isto bilo besplatno omogućeno dok je 31,9% samostalno financiralo navedene oblike usavršavanja. Osobe kojima je omogućeno besplatno usavršavanje u vidu doškolovanja ili prekvalifikacije najčešće navode da im je to omogućeno putem poslodavca, Ministarstva hrvatskih branitelja, Zaklade hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, različitih udruga među kojima i putem Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata, projekata financiranih iz europskog fonda, hrvatskog zavoda za zapošljavanje ili su im financirali članovi obitelji.

Nažalost, unatoč završenom doškolovanju ili prekvalifikaciji samo 25% ispitanika je na osnovu toga dobilo bolje radno mjesto ili općenito bilo zaposleno, dok 75% ispitanika nije promijenilo svoj radni status unatoč završenom usavršavanju.

Dobiveni podatak svakako stavlja novi izazov pred institucije, a koji bi trebao biti u smjeru istraživanja realnih potreba tržišta rada te omogućavanja besplatnog doškolovanja ili prekvalifikacije za realno potrebna zanimanja kako bi u konačnici osobe koje ulažu u svoje znanje mogle i dobiti bolje radno mjesto i tako doprinijeti tržištu rada.

PRAVO NA STAMBENO ZBRINJAVANJE

Od 177 osoba koje su ispunile anketni upitnik 97,7% ih stanuje u Republici Hrvatskoj, dok ih 2,3% stanuje u nekoj drugoj državi.

Ispitanici koji ne žive u Republici Hrvatskoj, u drugoj državi su već više od godinu dana i s izuzetkom jedne osobe koja ima i strano državljanstvo te želi da ga dobije i njen/njegova suprug/a , svi su tamo otišli zbog posla. Polovica ispitanika koji trenutno stanuju izvan Republike Hrvatske namjerava se vratiti u istu, a druga polovica ili ne zna ili se ne namjerava vratiti u Hrvatsku. U odluci o povratku u Hrvatsku većini bi pomoglo i kada bi u Hrvatskoj mogli lakše steći nekretninu za stanovanje.

U pitanjima za sve ispitanike, nevezano za državu u kojoj su trenutno, a vezano za trenutno stambeno rješenje, zanimalo nas je subjektivni dojam ispitanika o veličini nekretnine u kojoj žive:

- 66, 1 % ispitanika u potpunosti ili djelomično smatra da je nekretnina dovoljno velika za njih i osobe s kojima stanuju
- 33,9 % ispitanika je u potpunosti ili djelomično nezadovoljan veličinom nekretnine te ona kao takva ne ispunjava njihove potrebe za prostorom.

Podatak o nezadovoljstvu veličinom nekretnine u kojoj ispitanici stanuju vrlo je sličan postotku ispitanika koji žive u nekretnini manjoj od 70m², njih 38.8%.

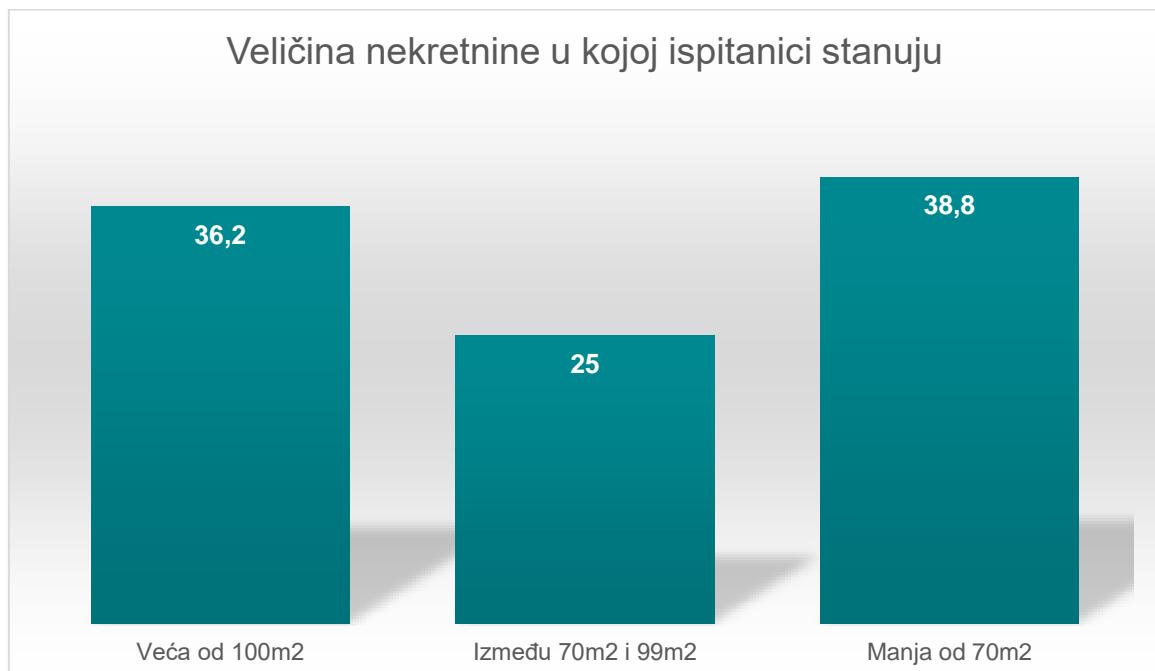
Ipak, čak 72,3 % ispitanika preselilo bi se u neku drugu nekretninu ako bi im se za to pružila prilika.

Kada govorimo o vlasništvu nad nekretninom u kojoj ispitanici stanuju, njih 59,3% izjasnilo se da su vlasnici ili suvlasnici trenutne nekretnine, dok od 78,50% ispitanika vlasnik/suvlasnik nekretnine u kojoj stanuju su bračni drug ili ostali članovi obitelji.

Svega 2,8 % ispitanika živi u nekretnini koja je u državnom vlasništvu, dok ih 21,5 % živi u nekretnini koja je u vlasništvu neke druge pravne ili fizičke osobe. 11,9% ispitanika izjavio je i da plaća najam za nekretninu.

**36,2% ŽIVI U NEKRETNINI ZA KOJU ON ILI ČLAN NJEGOVOG KUĆANSTVA
JOŠ UVJEK OTPLAĆUJE KREDIT.**

Ako ovaj postotak usporedimo s postotkom osoba koje su procijenili da im nekretnina nije dovoljno velika, odnosno u njoj nemaju dovoljno prostora,ispada da **2,3% ispitanika trenutno otplaćuje nekretninu koja im nije adekvatna za život.**

91% ispitanika smatra da bi država ili lokalna samouprava trebala graditi više nekretnina koje bi davali u najam ili prodaju.

Ako ovaj postotak usporedimo s postotkom osoba koje žive u vlastitoj nekretnini ili nekretnini člana obitelji, jasno vidimo da ispitanike u pitanjima o stambenom zbrinjavanju ne vodi samo vlastiti interes nego i interes opće populacije za rješavanjem stambenog pitanja.

Ispitanike smo pitali i koje rješenje smatraju boljim:

60,5% ispitanika

39,5% ispitanika

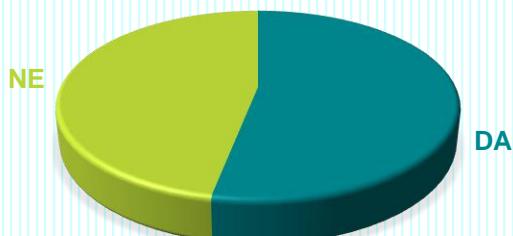
Država gradi stanove i prodaje ih po povlaštenim uvjetima

Subvencioniranje stambenih kredita

Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji propisuje i pravo na stambeno zbrinjavanje za članove obitelji, pa tako i djecu poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata. Slijedom tog prava, zanimalo nas je koliko je ispitanika u određenom trenutku života koristilo navedeno pravo.

**46,9% ispitanika nikada, ni na bilo koji način
nije stambeno zbrinjavan putem prava iz
Zakona o hrvatskim braniteljima iz
Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji**

JESTE LI IKADA (U BILO KOJEM RAZDOBLJU VAŠEG ŽIVOTA) I
NA BILO KOJI NAČIN BILI STAMBENO ZBRINJAVANI PUTEM
PRAVA O STAMBENOM ZBRINJAVANJU IZ ZAKONA O HB?

Od osoba koje su sudjelovale u stambenom zbrinjavanju;

- njih 56 % je još uvijek suvlasnik nekretnine u kojoj su stambeno zbrinuti, odnosno nekretnine dobivene od Republike Hrvatske temeljem propisanog prava na stambeno zbrinjavanje Zakonom
- 14% ih je jedini vlasnik/ica nekretnine dobivene od Republike Hrvatske

- 10 % ih se odreklo svojeg dijela dobivene nekretnine ili je darovao/la svoj dio dobivene nekretnine
- 14% ispitanika su prodali dodijeljenu nekretninu dobivenu od Republike Hrvatske te su dobili dio novca od prodaje ili neku drugu nekretninu, sukladno dogovoru s ostalim suvlasnicima prodane nekretnine
- Od njih 6% drugi roditelj ili skrbnik je prodao dodijeljenu nekretninu dok su ispitanici bili maloljetni, a ispitanik kao dijete nije adekvatno stambeno zbrinut/ta niti je dobio/la dio novca od prodaje dodijeljene nekretnine

81,9% ispitanika smatra da ukoliko smo zajednički (sa drugim osobama, odnosno članovima obitelji) stambeno zbrinjavani temeljem zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, dodjelom 10m2 - zapravo nismo stambeno zbrinuti te da se ne trebamo voditi kao osobe iskorištenog prava na stambeno zbrinjavanje jer navedena površina nije dostojna za život osobe te da bi se kao stambeno zbrinuta trebala voditi samo osoba koja je bila nositelj stambenog zbrinjavanja ili koja trenutno živi u toj nekretnini, a stambeno je zbrinuta istom.

Unatoč protoku vremena od trenutka eventualne mogućnosti stambenog zbrinjavanja, ovako veliki postotak nezadovoljstva načinom na koji se stambeno zbrinjavanje provodilo svjedoči da djeca smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja takav način stambenog zbrinjavanja smatraju duboko nepravednim, pogotovo ako uzmemu u obzir način na koji su se zbrinjavali ostali članovi braniteljske populacije (članovi kućanstva nisu suvlasnici nekretnine i samim tim imaju dodatne mogućnosti vlastitog stambenog zbrinjavanja) te percepciju javnosti da smo svi dobili stanove i da smo bezbrižni po tom pitanju.

S obzirom na gore navedeno, ne čudi da 76,8% ispitanika smatra da bi u Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji trebalo promijeniti odredbu po kojoj djeca smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja ostvaruju pravo na stambeno zbrinjavanje samo dok su korisnici prava na obiteljsku invalidninu, na način da navedeno pravo imaju bez obzira na navršene godine života i korištenje prava na obiteljsku invalidninu. Također, 86,4% ispitanika smatra da djeca smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja trebaju imati pravo na subvencionirane kredite, prednost pri kupnji POS-ovih stanova, kupnju stanova preko APN-a, prednost prilikom kupnje državnih stanova ili nekretnina u vlasništvu lokalne uprave, bez obzira jesu li ranije stambeno zbrinuti kao suvlasnici dobivene nekretnine od strane Republike Hrvatske, dok samo 6,2% ispitanika smatra da ne bi trebali imati takve prednosti, a 7,3% ispitanika ne zna bi li ili ne bi trebali imati takve mogućnosti.

88,7% ispitanika smatra da djeca smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata trebaju Zakonom o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji imati propisano pravo na besplatan priključak na kanalizacijsku mrežu pri kupnji ili izgradnji vlastite nekretnine, bez obzira na suvlasništvo nad nekretninom koju su dobili kao dijete tijekom stambenog zbrinjavanja Republike Hrvatske s ostalim članovima svoje obitelji (ili koju su naslijedili po stradalom roditelju), dok tek 11,3% ispitanika smatra da to pravo ne bi trebali imati.

81,1% ispitanika smatra da djeca smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata trebaju Zakonom o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji imati propisano pravo na besplatan priključak na električnu i vodovodnu mrežu pri kupnji ili izgradnji vlastite nekretnine bez obzira na suvlasništvo nad nekretninom koju su dobili kao dijete tijekom stambenog zbrinjavanja Republike Hrvatske s ostalim članovima svoje obitelji (ili koju su naslijedili po stradalom roditelju), dok 11,9% ispitanika smatra da ne bi trebali imati to pravo.

91,5% ispitanika smatra da bi djeca smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata trebala imati popust pri kupovini stana koji koriste, ukoliko je isti u vlasništvu Republike Hrvatske ili lokalne samouprave, bez obzira na navršene godine života ili eventualno ranije korištenje nekog od oblika zajedničkog stambenog zbrinjavanja sa ostalim članovima obitelji temeljem prava na stambeno zbrinjavanje propisanog Zakonom o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (udio od 10m² u dodjeli stana od RH, udio u dodjeli stambenog kredita, udio u obnovi prijeratne nekretnine i dr.), dok tek 8,5% ispitanika smatra da ne bi trebali imati to pravo.

S obzirom da svega 2.8% ispitanika živi u nekretnini koja je u vlasništvu države i na ovom pitanju jasno vidimo da ispitanici jasno stavljaju interes populacije ispred vlastitog interesa, odnosno da bez obzira što znaju da sami takvo pravo ne mogu ostvariti, žele da se ta mogućnost pruži ili ne uskrati nekim drugim osobama iz populacije djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja.

PRAVO NA PSIHOSENZIJALNU POMOĆ

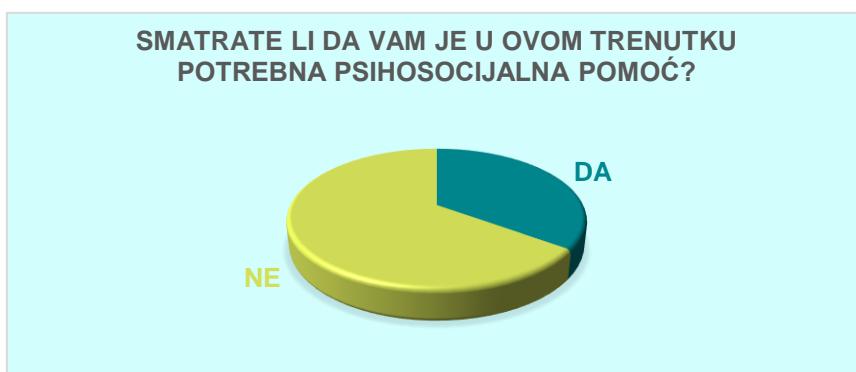
Na temelju prošlogodišnjih rezultata u sklopu Analize Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji koju je objavila naša Udruga, a obzirom na slabiju informiranost djece poginulih, nestalih i smrtno stradalih hrvatskih branitelja zanimalo nas je podatak koliko su upoznati sa činjenicom da psihosocijalnu pomoć mogu ostvariti u sklopu aktivnosti koje provodi UDPNHBDR te smo dobili sljedeće podatke.

- 14,1% ispitanika upoznato je sa činjenicom da mogu ostvariti psihosocijalnu pomoć kroz aktivnosti koje provodi Udruga djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata
- 40,7% ispitanika upoznato je sa tom činjenicom, ali su se izjasnili kako im psihosocijalna pomoć nije potrebna
- 29,4% ispitanika se izjasnilo kako nije upoznato s tom činjenicom, ali su zainteresirani za sudjelovanjem na aktivnostima psihosocijalnog osnaživanja
- 15,8% nisu upoznati s tom činjenicom te ih ne zanima takav oblik aktivnosti

Uzveši u obzir da su istraživanjem obuhvaćene i osobe koje nisu članovi Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata, pretpostavljamo da su upravo oni odgovorili negativno na navedeno pitanje, dok je iz dobivenih rezultata jasno vidljivo kako je **54,8% ispitanika ipak upoznato s aktivnostima psihosocijalne pomoći koje provodi UDPNHBDR**. Vjerujemo da podatak koji nam govori kako 29,4% ispitanika nije upoznato s tom činjenicom, ali su zainteresirani za sudjelovanjem na aktivnostima psihosocijalnog osnaživanja također proizlazi iz činjenice kako te osobe nisu članovi Udruge, obzirom da su sve informacije o aktivnostima koje provodimo kao i Javni pozivi Udruge za sudjelovanjem na individualnim i grupnim radionicama psihološkog osnaživanja dostupne putem mrežne stranice Udruge (www.udpnhbdr.hr) te na Facebook stranici UDPNHBDR.

U sklopu istraživanja zanimalo nas je koliko ispitanika u ovome trenutku ima potrebu za psihosocijalnom pomoći te smo došli do sljedećih podataka:

- 35% ispitanika izjasnilo se kako im je potrebna psihosocijalna pomoć u ovome trenutku
- 65% ispitanika smatra da im ista nije potrebna u ovome trenutku

Analizom dobivenih odgovora Udruzi djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata za psihosocijalnu pomoć kroz aktivnosti individualnih i/ili grupnih radionica psihosocijalnog osnaživanja se obratilo i pomoć dobilo 21% ispitanika dok je putem Uprave za savjetodavnu, psihosocijalnu i zdravstvenu pomoć Ministarstva hrvatskih branitelja u područnoj jedinici/centru za psihosocijalnu pomoć obratilo se 4,8% ispitanika te je ostvarilo istu. 21% ispitanika izjasnio se kako nije zatražilo psihosocijalnu pomoć zbog straha za priznavanjem te činjenice.

Podatak koji nam govori kako **53,2% ispitanika ne zna kome se može obratiti za pružanje psihosocijalne pomoći nas ne iznenađuje** obzirom da je tek kroz prošlogodišnje istraživanje i analizu veliki dio sudionika istraživanja, ali i osoba koje su pročitale rezultate istraživanja objedinjene u Analizi Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima i njihovih obitelji objavljene na web stranici Udruge po prvi puta vidjelo kako o brojnim pravima iz Zakona nisu bili upoznati niti su o pojedinima imali detaljnija saznanja.

Nevezano za uzroke potrebe za psihosocijalnom pomoći smatramo kako su nam dobiveni rezultati prošlogodišnjeg, kao i ovogodišnjeg istraživanja jasan pokazatelj, ali i alat kojim mi kao jedna od brojnih organizacija civilnoga društva svojim kvalitetnim angažmanima, aktivnostima, tribinama i kampanjama možemo doprinijeti još boljem jačanju svijesti o važnosti očuvanja i poboljšanja psihološkog stanja stradalnika iz Domovinskog rata za normalan razvoj i napredak, kako pojedinaca tako i cijelokupnog društva.

Od ukupnog broja ispitanika kojima je bila potrebna i naposljetku pružena psihosocijalna pomoć njih 93,8% iskazalo je zadovoljstvo sa pomoći koja im je pružena od strane Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata te MHB – Uprave za savjetodavnu, psihosocijalnu i zdravstvenu pomoć (u područnoj jedinici/centru za psihosocijalnu pomoć) dok je njih 6,2% bilo nezadovoljno pruženom psihološkom pomoći.

Izrazito velik broj ispitanika, njih čak 95,5% smatra da bi Republika Hrvatska putem Ministarstva hrvatskih branitelja trebala subvencionirati troškove psihosocijalne pomoći pružene djeci smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja od strane drugih subjekata, ukoliko nisu osigurani svi uvjeti pružanja besplatne psihosocijalne pomoći u mjestu stanovanja ili u blizini mjesta stanovanja djeteta smrtno stradalog ili nestalog hrvatskog branitelja.

Kroz analizu dobivenih odgovora 83,9% ispitanika ne zna na koji način bi mogli zatražiti besplatnu psihosocijalnu putem Ministarstva hrvatskih branitelja u županijskim (područnim) jedinicama i centrima za psihosocijalnu pomoć, a temeljem Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, dok njih 16,1% ipak zna na koji način mogu dobiti besplatnu psihosocijalnu pomoć ukoliko bi im ista bila potrebna.

U rezultatima dobivenim iz istraživanja poražavajuća je činjenica kako **65,5% ispitanika nije upoznato** sa programima pomoći koje nudi Ministarstvo hrvatskih branitelja kroz Upravu za savjetodavnu, psihosocijalnu i zdravstvenu pomoć iako su djelokrug i nadležnosti Uprave javno dostupni na web stranici Ministarstva hrvatskih branitelja (<https://branitelji.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/uprava-za-savjetodavnu-psihosocijalnu-i-zdravstvenu-pomoc/1920>). 10,2% ispitanika smatra kako Ministarstvo

hrvatskih branitelja ne nudi kvalitetne programe pomoći. Njih 15,8% smatra da Ministarstvo djelomično nudi kvalitetne programe pomoći, dok njih tek 8,5% smatra kako Ministarstvo nudi kvalitetne programe pomoći djeci smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata.

Kroz provedeno istraživanje zanimalo nas je mišljenje ispitanika kakav dojam imaju o dostupnosti i načinima informiranja koje nudi Ministarstvo hrvatskih branitelja te je 50,8% ispitanika dalo odgovor kako smatra da Ministarstvo hrvatskih branitelja ima jednostavne, jasne i lako ostvarive načine informiranja djece smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja u pogledu dostupnosti i pružanja psihosocijalne pomoći/podrške putem dostupnih kanala: internetske stranice MHB, brošura, telefonskih poziva djelatnika županijskih (područnih) jedinica i centara za psihosocijalnu pomoć, dok njih 49,2% smatra da bi MHB trebalo unaprijediti i osigurati laku dostupnost informacija po tom pitanju.

Vežući se na gore navedeno zanimalo nas je na koje načine bi Ministarstvo hrvatskih branitelja moglo unaprijediti i osigurati laku dostupnost informacija po pitanju pružanja psihosocijalne pomoći te donosimo neke od dobivenih odgovora u sklopu istraživanja.

„Smaram da većina osoba nije dovoljno upoznata sa mogućnostima koje imaju te da bi MHB i Područne jedinice trebale više informirati branitelje i stradalike Domovinskog rata o tim stvarima, a ne samo čekati da se njima netko javi.“

„Sustav pružanja pomoći putem područnih odjela i Centara za psihosocijalnu pomoć je jako loš, zastario i ne služi svrsi. Služi uglavnom za uzdizanje osoba zaposlenih i njihovo patroniziranje ljudima u potrebi. Po dolasku sam naišla na bahate, prepotentne osobe nezainteresirane za problem i pružanje pomoći.“

„Smaram da unatoč objavama na mrežnim stranicama Ministarstva treba biti dodatan oblik informiranja (češće radionice, češći pozivi..)“

„Na web stranici nije lako doći do informacija, potrebno je puno pretraživanja. Nisam nigdje brošuru o tome vidjela. Voljela bih da su takve informacije na stranici istaknutije jer i kada u tražilici upišem pojam nema nikakvih informacija.“

„Informacije koje su mi trebale nisu bile dostupne na stranicama nego sam do njih došao čitanjem zakona“

„Ministarstvo hrvatskih branitelja kao i Područni odjeli ministarstva ne informiraju našu populaciju o psihosocijalnoj pomoći. Ne čudi me to jer nam nikad nisu ni ponudili pomoći, pogotovo kada sam bila dijete i otac mi je poginuo – gdje je država bila tada?“

Materijalna prava ne mogu pomoći svemu lošem što je rat donio mojoj obitelji i trajno nas oštetio. Moja majka je i danas psihički bolesna zbog događaja iz rata, a sve to je ostavilo posljedice i na mene još u djetinjstvu. Većinom su nam svi govorili da se ne žalimo jer imamo visoku mirovinu, a NITKO nije gledao na naše psihičko stanje koje su svojim zlobnim komentarima samo pogoršali. Nismo potporu dobili ni od ministarstva.“

Iz pojedinih odgovora jasno je vidljivo kako su ispitanici odgovorili da informacije vezane za rad, aktivnosti, Javne pozive i natječaje koje objavljuje Ministarstvo hrvatskih branitelja dobivaju putem Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata:

„Da nisam učlanjena u Udrugu djece poginulih branitelja ne bih bila dovoljno informirana.“

„Sve informacije dobivam od Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata (UDPNHBDR)“

Time dolazimo do zaključka kako bi Ministarstvo hrvatskih branitelja u suradnji s organizacijama civilnoga društva koje se bave braniteljskom i stradalničkom problematikom na bolje i konkretnije načine mogli iznaći rješenja za spomenute probleme s kojima se susreće braniteljska i stradalnička populacija, u konkretnom smislu djeca poginulih, nestalih i smrtno stradalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata.

Obzirom na prošlogodišnje istraživanje i analizu iz koje smo dobili uvid o slaboj informiranosti o pravima koja mogu ostvariti djece poginulih, nestalih i smrtno stradalih hrvatskih branitelja kroz ovogodišnje istraživanje nas je zanimalo smatraju li ispitanici da je uzrok slabe informiranosti spomenute populacije po pitanju pružanja psihosocijalne pomoći/podrške slab angažman djelatnika Ministarstva hrvatskih branitelja u županijskim (područnim) jedinicama i Centrima za psihosocijalnu pomoć za kvalitetnim i sveobuhvatnom radom sa djecom smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja kojima je potrebna psihosocijalna pomoć/podrška te smo dobili sljedeće rezultate:

87,1% ispitanika smatra kako je je uzrok slabe informiranosti djece smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja po pitanju pružanja psihosocijalne pomoći/podrške slab angažman djelatnika MHB u županijskim (područnim) jedinicama i Centrima za psihosocijalnu pomoć za kvalitetnim i sveobuhvatnom radom sa djecom smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja kojima je potrebna psihosocijalna pomoć/podrška, dok 12,9% ispitanika smatra kako ta tvrdnja nije točna.

Analizom dobivenih odgovora da se primijetiti kako ipak velika većina ispitanika smatra kako bi djelatnici Ministarstva hrvatskih branitelja u županijskim (područnim) jedinicama i Centrima za psihosocijalnu pomoć trebali na kvalitetniji i sveobuhvatniji način pristupati radu s djecom poginulih, nestalih i smrtno stradalih hrvatskih branitelja. Iz dobivenih odgovora također proizlazi i činjenica kako jako mali broj djece poginulih, nestalih i smrtno

stradalih hrvatskih branitelja ima povjerenje u rad djelatnika MHB u područnim jedinicama i Centrima za psihosocijalnu pomoć.

Kroz dobivene odgovore po pitanju slabe informiranosti o pravima koja populacija djece poginulih, nestalih i smrtno stradalih hrvatskih branitelja može ostvariti, njih 85% smatra da je uzrok slabe informiranosti djece smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja po pitanju pružanja psihosocijalne pomoći/podrške negiranje ciljane skupine (djeca smrtno stradalih i nestalih HB) za postojanjem psihosocijalnih problema i suočavanje s činjenicom da imaju potrebe za psihosocijalnom pomoći/podrškom (strah od dodatne stigmatizacije društva i sredine u kojoj žive). Neznatan broj ispitanika, njih tek 15% misli da ta tvrdnja nije točna.

Analizom dobivenih odgovora kroz ovogodišnje istraživanje vidljivo nam je kako više od polovine ispitanika, njih čak 83,3% smatra da djeca smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja odbijaju priznati kako imaju potrebe za psihosocijalnom pomoći/podrškom iz razloga što su u vremenu odrastanja, susretanja s brojnim psihosocijalnom problemima i nošenjem sa proživljenim ratnim traumama naišli na brojne osude okoline, nerazumijevanje, neadekvatan pristup spomenutom problemu i rješavanju istoga te je spomenuta populacija stekla negativnu percepciju u rješavanju psihosocijalne problematike kao i strah od dodatne stigmatizacije okoline i društva kao manje vrijedne, dok njih tek 10,7% smatra da ta tvrdnja nije točna.

Kroz istraživanje su nas zanimali odgovori što bi ispitanike moglo potaknuti da zatražite stručnu psihološku pomoć, a ovo su neki od dobivenih odgovora na to pitanje.

„Žao mi je što nam nitko nije ponudio takvu vrstu pomoći i prije 30 - tak godina kada su nam roditelji poginuli/nestali. Voljela bih ići na razgovore s psihologom no u Centrima MHB su orijentirani na pomoć braniteljima, a finansijski si ne mogu priuštiti da idem kod nekoga privatno...“

„Visoko kvalitetni stručnjaci kojima ćemo se moći obratiti i koji će raditi s nama 1:1 na način da ne čekamo termin 300 godina, da imamo mogućnost razgovarati zoomom i da na kraju krajeva imamo neki jednostavan način kako uopće doći do njih (website, app itd)“

„Pa potaknulo bi me da se organiziraju radionice na kojima bi se raspravljalo o proživljenim iskustvima na koja smo nailazili kao djeca i sad kao odrasle osobe. Smatram da svi imamo ozbiljne posljedice, samo smo naučili kroz godine se nositi sa njima.“

„Adekvatan, IZUZETNO STRUČAN I PROFILTRIRAN KADAR STRUČNJAKA U OVOM PODRUČJU, a ne pusto zadovoljavanje najobičnije forme i pisanje mrtvih slova po papiru. Živi smo ljudi, a ne mrtva slova na papiru i običan broj u sustavu.“

„Psihološku pomoć i podršku primam kroz aktivnosti psihološkog osnaživanja koje provodi Udruga djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata u suradnji s dipl. psih.“

„Pogoršanje i fizičkog zdravlja kao posljedica psihičkog stanja i stresa. Jer tek sad u odrasloj dobi shvaćam kolike su posljedice svega što smo prošli, a bilo nam je "normalno"“

„Obzirom na protok vremena – otvorila bi se jedino među osobama koje su prošle isto ili slično kao i sama te bi me razumjele jer ostali samo osuđuju i onda mi je još gore.“

„Nije adekvatno pružena pomoć. Pomoć sam potražila kod psihijatra i uredno odlazim na seanse i razgovore. Nema toliko dobrih stručnjaka u MHB – u“

Analizom i preostalih tekstualnih odgovora koji se odnose na ovo pitanje dolazimo do zaključka kako velik broj ispitanika smatra da psihološka pomoć djeci poginulih, nestalih i smrtno stradalih hrvatskih branitelja nije pružena u datom trenutku gubitka roditelja, selidbi za vrijeme prognanstva te brojnim adaptacijskim situacijama u periodu odrastanja te misle kako bi ih određene životne situacije potaknule da potraže stručnu psihološku pomoć. Smatramo kako organizacije civilnoga društva u suradnji s Ministarstvom hrvatskih branitelja mogu zajedničkim angažmanom i radom doprinijeti podizanju svijesti o važnosti i brizi za mentalno zdravlje što u konačnici može dovesti do pozitivne percepcije ovoga vida pomoći, vrednovanja samoga sebe, svoje važnosti u društvu te prihvaćanju cjelokupne zajednice marginalizirane skupine ljudi, u ovome konkretnom slučaju djece poginulih, nestalih i smrtno stradalih hrvatskih branitelja.

Također bismo željeli skrenuti pozornost osoba koje su pristupile ispitivanju upitnika, ali i svekolikoj javnosti koja prati rad naše Udruge kako provodimo brojne aktivnosti psihosocijalnog osnaživanja kroz individualne online razgovore 1:1, grupne radionice, izobrazbe, tribine te da je Udruga u suradnji s dugogodišnjom vanjskom suradnicom diplomiranom psihologinjom/psihoterapeutkinjom Eminom Simunić provela nekoliko istraživanja te su rezultati istih javno dostupni pod rubrikom Baza znanja na web stranici UDPNHBDR (<https://udphbdr.hr/baza-znanja/>).

OSTALA PRAVA IZ ZAKONA

Obzirom na navršene godine života većine djece piginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja te činjenicu da dio propisanih prava iz Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji zbog toga nije moglo ili ne mogu koristiti, zanimala su nas iskustva i stavovi ispitanika vezanih za određena prava iz Zakona kojima uvjet nije korištenje obiteljske invalidnine.

Od ukupnog broja ispitanika koji su imali potrebu za jednokratnom pomoći zbog nemogućnosti podmirenja osnovnih životnih potreba, sukladno Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji 22,2% ispitanika je imalo potrebe za spomenutim pravom ali su se izjasnili kako ne znaju na koji način mogu podnijeti spomenuti zahtjev. **Tek 9,8% ispitanika odgovorilo je kako je razmišljalo te na kraju i podnijelo zahtjev za jednokratnu novčanu pomoć od Ministarstva hrvatskih branitelja.**

68% ispitanika se izjasnilo kako nisu niti znali da imaju pravo na jednokratnu novčanu pomoć zbog nemogućnosti podmirenja osnovnih životnih potreba, iako im je ista bila potrebna

Kada tome dodamo i broj ispitanika koji su bili upoznati s navedenim pravom ali bez obzira na to nisu znali kako podnijeti zahtjev za ostvarivanje prava na pomoć, dolazimo do poražavajućeg podatka od **90,2% ispitanika koji su imali potrebe za jednokratnom novčanom pomoći zbog nemogućnosti podmirenja osnovnih životnih potreba ali nisu znali za isto, odnosno nisu znali kako ostvariti to pravo.**

Od ukupnog broja ispitanika koji su u trenutku ispitivanja imali potrebu za besplatnom pravnom pomoći njih 95,3% ne zna kome se može obratiti za pomoć dok je njih tek 4,7% zatražilo i ostvarilo spomenuti vid pomoći. Iz dobivenih rezultata proizlazi pitanje je li mjerodavno Ministarstvo hrvatskih branitelja kroz područne (regionalne) jedinice upoznalo ciljane skupine koje mogu koristiti pravo besplatne pravne pomoći na tu činjenicu te u kojoj mjeri su djelatnici područnih jedinica angažirani u informiranju kako braniteljske tako i stradalničke populacije. Tome u prilog idu i sljedeći dobiveni odgovori kroz upitnik kojeg smo provodili:

„Jako slabo smo informirani i nije dostupno“

„Potrebna mi je pomoć, no ne znam kome i kako se obratiti“

„Apsolutno nemam nikakvog doticaja s njima, kao prvo trebali bi nas imati u nekakvoj bazi i redovito obavještavati o svemu što nas se tiče ili neku aplikaciju za ovu skupinu preko koje bi dolazili do aktualnih informacija. Kada dođem na internet mogu naći samo kupus informacija u kojima se ne mogu snaći.“

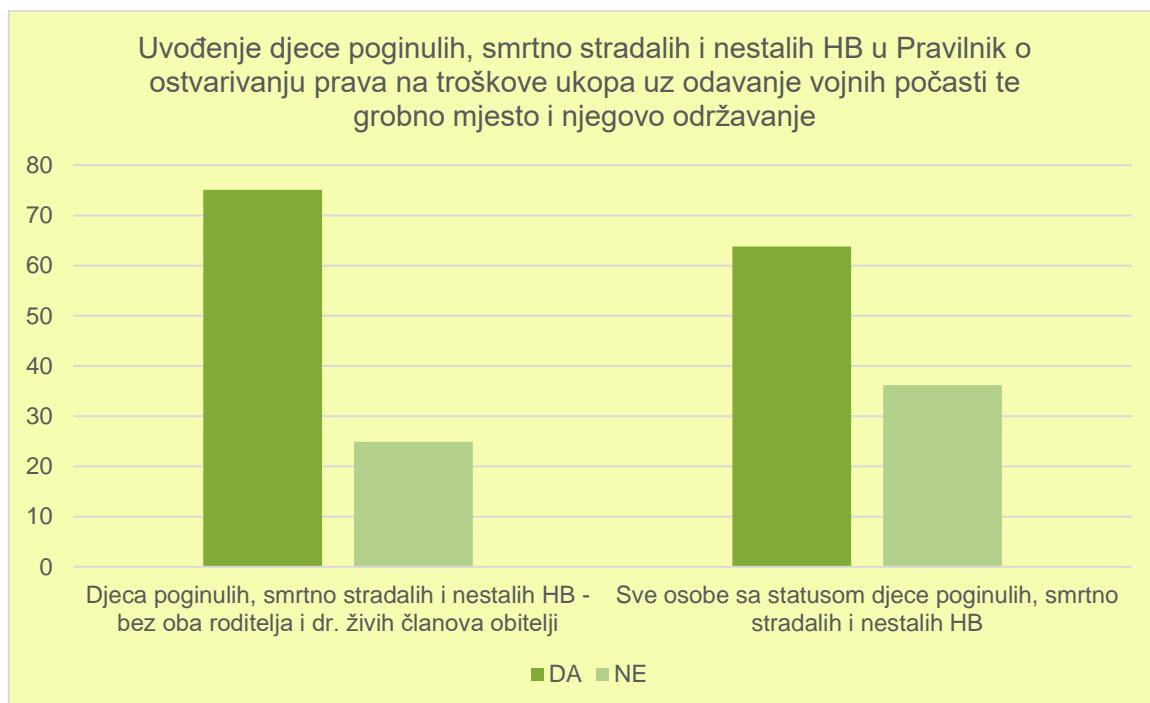
Uvidom u dobivene rezultate istraživanja koji su se odnosili na potrebu za pravnom pomoći u posljednjih godinu dana, od ukupnog broja ispitanika koji su imali spomenutu potrebu njih 20% se izjasnilo kako je ostvarilo pravo na besplatnu pravnu pomoć, dok je čak 80% ispitanika odgovorilo kako je dobilo pravnu pomoć putem privatnih odvjetničkih ureda ili drugih davatelja pravnih usluga te im ista nije bila besplatna.

Po dobivenim rezultatima jasno je vidljivo kako bi Ministarstvo hrvatskih branitelja trebalo posvetiti više pozornosti na prava koja proizlaze iz Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, provesti istraživanje o provedivosti spomenutih prava te eventualno izmjeni uvjeta za ostvarivanje pojedinih prava iz Zakona.

Na temelju prošlogodišnjih rezultata istraživanja i analize koje je provodila Udruga djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata, a odnose se na postojeći Pravilnik o ostvarivanju prava na troškove ukopa uz odavanje vojnih počasti te grobno mjesto i njegovo održavanje, kroz ovogodišnji upitnik zanimalo nas je pod kojom kategorijom smatraju da bi djeca poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja trebala biti uvrštena u postojeći Pravilnik te pod kojim uvjetima bi mogli ostvarivati spomenuto pravo.

Od ukupnog broja osoba koje su sudjelovale u istraživanju 75,1% ispitanika smatra da bi postojeći Pravilnik trebao biti izmijenjen te da bi u njega trebala biti uvrštena i **djeca smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata bez oba roditelja i drugih članova obitelji nakon njihove smrti.**

Također 63,8% ispitanika smatra da postojeći Pravilnik treba biti izmijenjen te da bi u njega trebala biti uvrštena i **djeca smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata koja imaju žive članove obiteljiiza njihove smrti.**

Iz dobivenih rezultata proizlazi kako ispitanici smatraju da bi Pravilnikom o ostvarivanju prava na troškove ukopa uz odavanje vojnih počasti te grobno mjesto i njegovo održavanje trebala biti obuhvaćena sva djeca smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, bez obzira na činjenicu imaju li oni iza sebe ili ne žive članove obitelji iza njihove smrti.

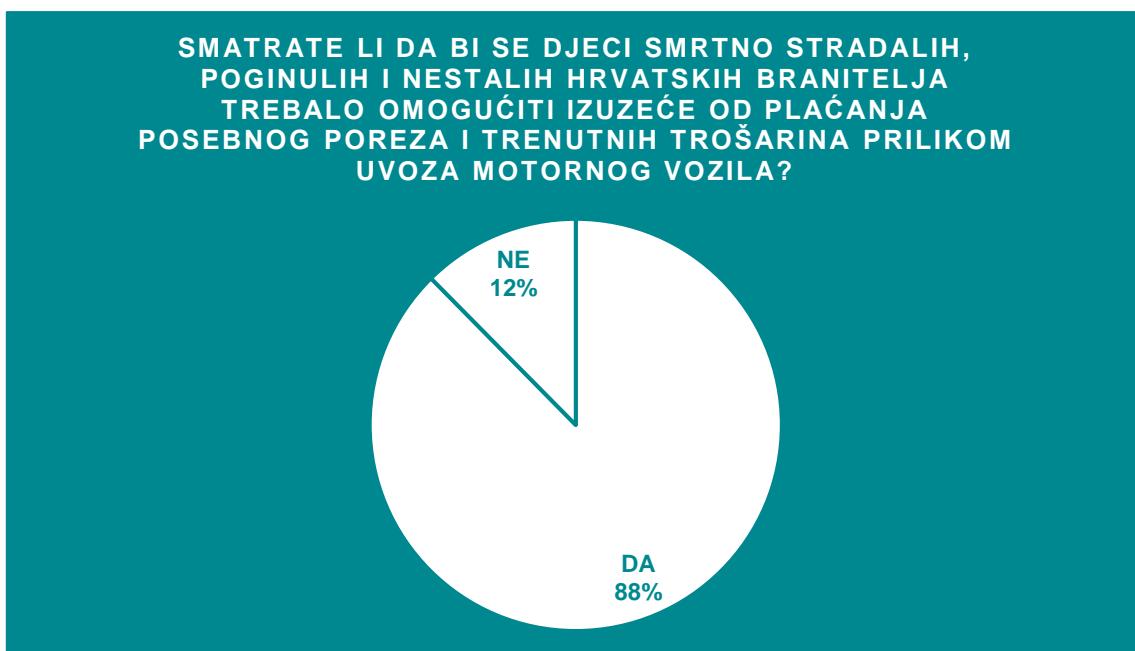
Od ukupnog broja ispitanika koji su u procesu zakupa poslovnog prostora ili bi u budućnosti bili u procesu zakupa poslovnog prostora 70% ispitanika se izjasnilo kako bi se pozvalo na **pravo prednosti pri zakupu poslovnog prostora prema Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji**, dok bi isto to napravilo **30% ispitanika, ali ne znaju na koji način spomenuto pravo mogu ostvariti.**

U odnosu na prošlogodišnje rezultate koji su objavljeni u Analizi i poraznoj činjenici kako veoma velik broj ispitanika uopće nije bio upoznat sa većinom prava iz Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, na pitanje koje se odnosilo na pravo oslobođanja od plaćanja naknade za prenamjenu poljoprivrednog zemljišta ove godine smo dobili rezultat kako bi se 64,6% ispitanika pozvalo na spomenuto pravo, dok bi se 35,4% ispitanika također pozvalo, ali ne znaju na koji način bi mogli ostvariti spomenuto pravo.

Iz ovog područja koja se odnosi na Ostala prava iz Zakona o HB jasno nam je kako je veliki broj ispitanika koji su sudjelovali u prošlogodišnjem istraživanju bilo neupućeno u određena prava koja im pripadaju Zakonom o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji te su za neka čuli po prvi puta kroz prošlogodišnji upitnik kojega smo provodili.

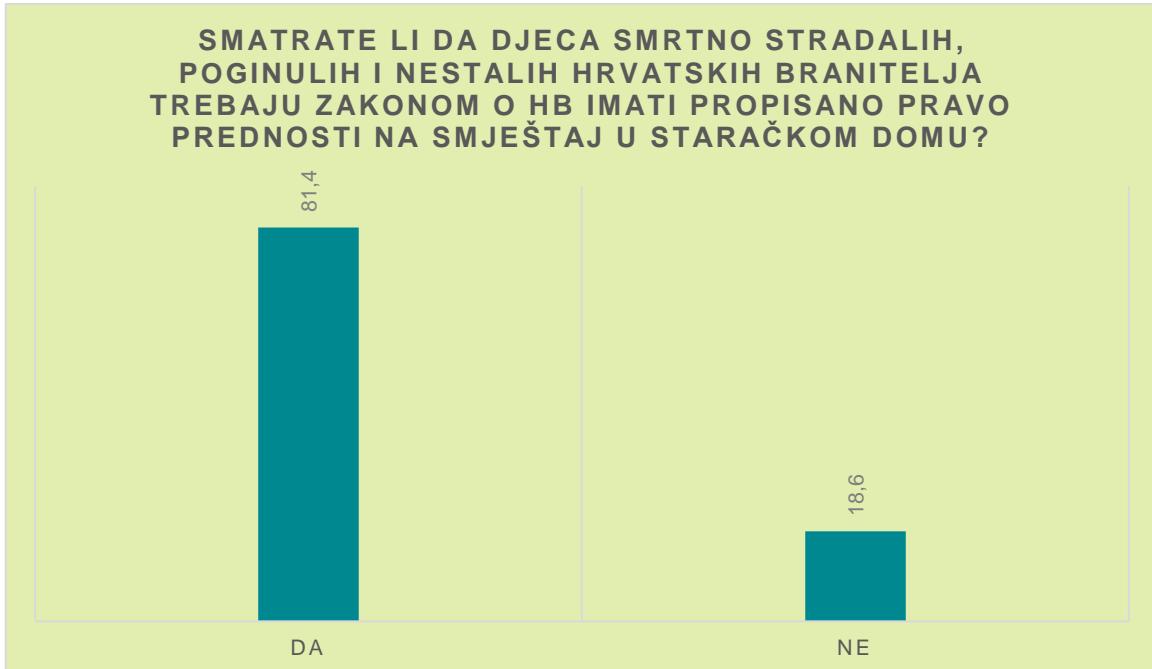
Učestalijim informiranjem djelatnika Ministarstva hrvatskih branitelja u područnim (regionalnim) jedinicama Ministarstva, došlo bi se do bolje informiranosti braniteljske i stradalničke populacije, a samim time bi se vrlo vjerojatno povećala i konzumacija pripadajućih prava iz Zakona, a posljedično bi Ministarstvo ostavilo dojam i pokazalo da uistinu brine o interesima spomenutih populacija.

U dijelu pitanja koja se odnose na omogućenje izuzeća plaćanja posebnog prireza i trenutnih trošarina prilikom uvoza motornih vozila **87,6%** ispitanika smatra da bi se djeci smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja trebalo omogućiti spomenuto izuzeće.

Kroz analizu dobivenih odgovora u provedenom upitniku **88,1% ispitanika smatra kako bi sva djeca smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja trebala ostvarivati pravo na obiteljsku invalidninu nakon odlaska u mirovinu ili ranije, ukoliko imaju utvrđenu opću ili djelomičnu nesposobnost za rad.** Ovu činjenicu potvrđuje loš životni standard umirovljenika u Republici Hrvatskoj te svjesnost ispitanika o neizvjesnoj egzistenciji u trećoj životnoj dobi.

Od ukupnog broja ispitanika njih 81,4% smatra kako bi djeca smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja trebala Zakonom o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji imati propisano pravo prednosti na smještaj u staračkim domovima. Iz dobivenih rezultata jasno nam je vidljivo kako spomenuta populacija razmišlja o svojoj budućnosti te bi voljeli biti adekvatno zbrinuti u trećoj životnoj dobi.

Iz domene zdravstvene skrbi i načine na koje bi se braniteljskoj, odnosno stradalničkoj populaciji osigurala adekvatnija zdravstvena skrb od ukupnog broja osoba koje su popunile upitnik **86,4%** ispitanika **smatra da bi Republika Hrvatska i Ministarstvo hrvatskih branitelja trebali donijeti uredbu po kojoj će se hrvatskim braniteljima i stradalnicima Domovinskog rata u svim bolnicama u Republici Hrvatskoj omogućiti hitnost obavljanja zdravstvenih pregleda, na način da matična ili druga najbliža bolnica mora u roku 15 dana od dana predaje uputnice osigurati termin za traženi pregled i/ili pretragu.**

***Od ukupnog broj ispitanika njih čak 93,8%
misli da bi Republika Hrvatska i Ministarstvo
hrvatskih branitelja svim zainteresiranim
članovima obitelji poginulih, smrtno stradalih i
nestalih hrvatskih branitelja (roditelji, udovice
i djeca) trebali osigurati, odnosno financirati u
cijelosti ili sufinancirati troškove sistematskih
pregleda jednom u 5 godina.***

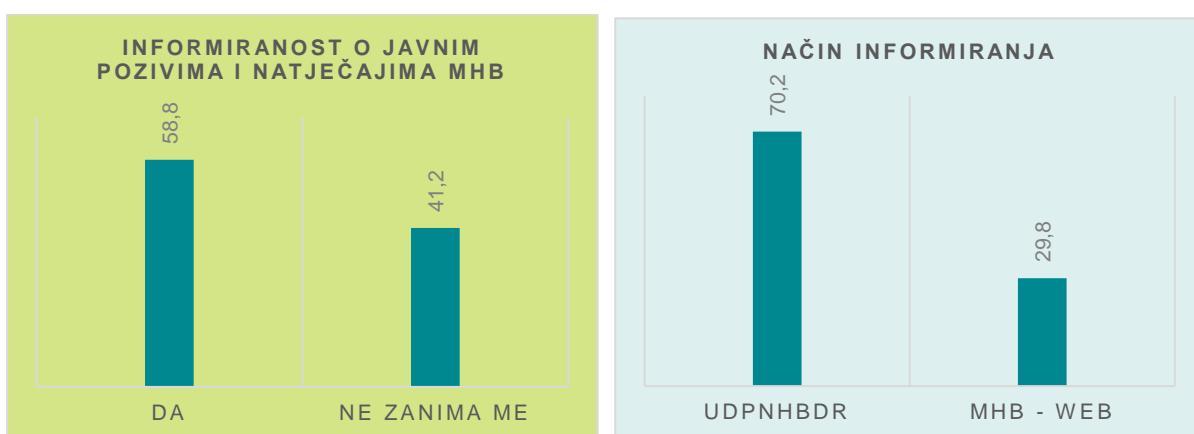
Kroz pitanje koje se odnosilo na pravo prednosti na medicinsku rehabilitaciju u zdravstvenim ustanovama od ukupnog broja ispitanika njih 84,2% smatra da bi djeca smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata trebala Zakonom o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji imati regulirano pravo prednosti na medicinsku rehabilitaciju u zdravstvenim ustanovama, odnosno toplicama i bolnicama.

Dalnjom analizom dobivenih odgovora od ukupnog broja osoba koje su sudjelovale u istraživanju 63,8% ispitanika smatra kako bi u Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji trebalo biti propisano Pravo prednosti prilikom smještaja u učeničke i studentske domove te Pravo prednosti prilikom upisa u dječje vrtiće za unučad poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja.

JAVNI POZIVI I NATJEČAJI MINISTARSTVA HRVATSKIH BRANITELJA

Ispitanicama je bilo postavljeno pitanje jesu li iz današnje perspektive dobro informirani o Javnim pozivima i natječajima koje raspisuje Ministarstvo hrvatskih branitelja te su podaci sljedeći - 58,8% odgovorilo je potvrđno, od čega je 29,8% informirano putem mrežnih stranica Ministarstva koje redovito prate, a **70,2% ispitanika informirano je od strane Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata ili njenih Podružnica**, dok 41,2% od ukupnog broja ispitanika ne zanimaju javni pozivi/natječaji Ministarstva, ali su redovito informirani od strane UDPNHBDR i/ili njenih Podružnica.

Rezultati prošlogodišnjeg istraživanja i analize koje je provodila Udruga djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata pokazali su nam kako su ispitanici nezadovoljni uvjetima za prijavitelje na Javnim pozivima/natječajima Ministarstva hrvatskih branitelja, zbog čega se

77,4% ispitanika izjasnilo da ukoliko bi bilo značajnih promjena u uvjetima za prijavitelje prijavili bi se na Javni poziv/natječaj Ministarstva hrvatskih branitelja koji ih zanima

22,6% ispitanika ne bi se prijavilo na Javne pozive/natječaje ni kada bi došlo do značajnih promjena u uvjetima za prijavitelje.

Ispitanici koji su odgovorili da bi se prijavili na Javne pozive/natječaje ukoliko bi došlo do promjena izjasnili su se na koje sve pozive bi se prijavili kako je navedeno u nastavku (bilo je moguće označiti više odgovora):

- Za dodjelu potpore za sufinanciranje troškova obrazovanja – 31,2%
- Za dodjelu potpore za samozapošljavanje – 19,6%
- Za dodjelu potpore za održavanje poslovanja – 10,4%
- Za dodjelu potpore za proširenje postojeće djelatnosti – 9,6%

- Za dodjelu potpora za samozapošljavanje za djelatnost primarne poljoprivredne proizvodnje – 5,2%
- Za dodjelu potpora radu braniteljskih zadruga – 5,2%
- Svim zaštićenim najmoprimcima, zaštićenim podstanarima i predmijevanim najmoprimcima koji su članovi obitelji smrtno stradalog ili nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i hrvatski ratni vojni invalidi iz Domovinskog rata i nisu stambeno zbrinuti – 9,6%
- Za sufinanciranje troškova jednog pripremnog tečaja za polaganje ispita državne mature ili jednog pripremnog tečaja za polaganje razredbenog ispita za upis na studijske programe – 7,6%

Od ukupnog broja ispitanika njih čak 89,8% smatra da bi djeci smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja trebale biti osigurane posebne prednosti ukoliko bi se odlučili za prijavu na neki od Javnih poziva/natječaja koje raspisuje Ministarstvo hrvatskih branitelja, dok manji broj ispitanika od 10,2% smatra da to nije potrebno.

Od ukupnog broja ispitanika 67,2% nije upoznato sa Javnim pozivima za samozapošljavanje koje raspisuje Ministarstvo hrvatskih branitelja, dok je **32,8% upoznato s javnim poziva za samozapošljavanje, od čega 75,9% ispitanika smatra da bi u uvjetima za prijavitelje trebalo doći do značajnih promjena u dijelu koji se odnosi na prihvatljive prijavitelje te na prihvatljive uvjete za ostvarivanje potpore**, a 24,1% ispitanika smatra da su uvjeti dobro definirani i da nema potrebe za njihovom izmjenom.

Na pitanje smatraju li da Hrvatski zavod za zapošljavanje ima bolje uvjete za ostvarivanje potpora pri obrazovanju nezaposlenih osoba i potpora za usavršavanje od Ministarstva hrvatskih branitelja, čak 73,4% ispitanika odgovorilo je da nisu upoznati sa uvjetima za ostvarivanje potpora pri obrazovanju i usavršavanju od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, dok je **26,5% ispitanika upoznato sa uvjetima za ostvarivanje potpora pri obrazovanju i usavršavanju od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, od čega 66% ispitanika smatra da Hrvatski zavod za zapošljavanje ima bolje uvjete za ostvarivanje potpora pri obrazovanju nezaposlenih osoba i potpora za usavršavanje od Ministarstva hrvatskih branitelja**, dok 34% ispitanika isto ne smatra istinitim.

Od ukupnog broja ispitanika 73,5% nije upoznato sa uvjetima za ostvarivanje potpora pri samozapošljavanju (obrt, trgovačko društvo, samostalna djelatnost i dr.) od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, dok je **26,5% upoznato sa uvjetima za ostvarivanje potpora pri samozapošljavanju od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, od čega 59,6% smatra da Hrvatski zavod za zapošljavanje nudi bolje potpore pri samozapošljavanju (obrt, trgovačko društvo, samostalna djelatnost i dr.) od potpora Ministarstva hrvatskih branitelja**, dok se 40,4% s istim ne slaže. Možemo zaključiti da je veliki broj ispitanika nedovoljno informiran o javnim pozivima koje raspisuje Ministarstvo hrvatskih branitelja i druga tijela u sustavu, a na koja su ispitanici prihvatljivi prijavitelji.

91,5% ispitanika smatra da bi Javni pozivi za dodjelu potpora za poticanje zapošljavanja koje svake godine objavljuje Ministarstvo hrvatskih branitelja trebali biti otvoreni u toku cijele kalendarske godine te time poslodavcima koji u cilju imaju zaposliti osobe iz ciljane skupine dati priliku za boljom zapošljivošću nezaposlenih hrvatskih branitelja, djece smrtno stradalih, poginulih i/ili nestalih hrvatskih branitelja, djece hrvatskih dragovoljaca kao i djece HRVI - a iz Domovinskog rata.

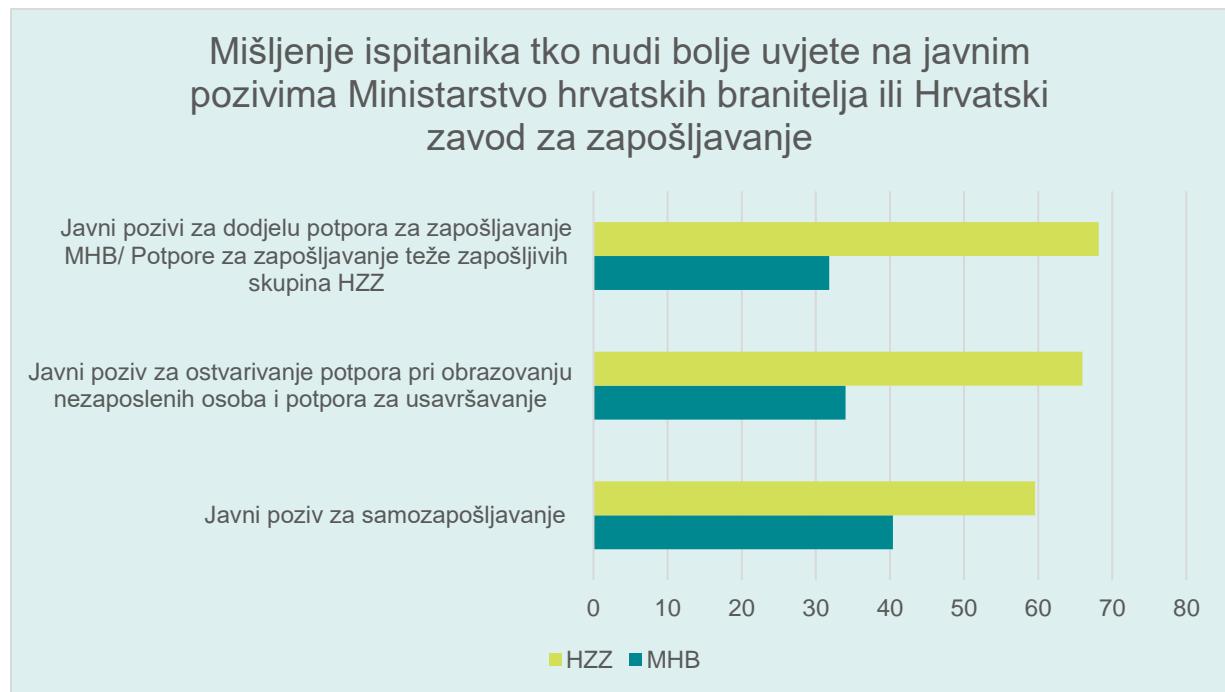
Od ukupnog broja ispitanika koji su upoznati sa Javnim pozivima za dodjelu potpora za zapošljavanje Ministarstva hrvatskih branitelja većina ispitanika njih čak 95,7% smatra da bi se uvjeti za prijavitelje na Javne pozive za dodjelu potpora za zapošljavanje Ministarstva hrvatskih branitelja trebali izmijeniti te prijaviteljima olakšati uvjete za ostvarivanje potpora, dok 4,3% ispitanika smatra da promjene nisu potrebne. Od ukupnog broja ispitanika njih 46,9% nije upoznato sa Javnim pozivima za dodjelu potpora za zapošljavanje putem Ministarstva hrvatskih branitelja.

Ispitanici koji su upoznati s Javnim pozivima za dodjelu potpora za zapošljavanje Ministarstva hrvatskih branitelja i Potporama za zapošljavanje teže zapošljivih skupina Hrvatskog zavoda za zapošljavanje usporedili su navedene te njih 31,8% smatra da Ministarstvo hrvatskih branitelja nudi bolje uvjete ostvarivanja potpora za prijavitelje, a 68,2% smatra da bolje uvjete ostvarivanja potpora ipak ima Hrvatski zavod za zapošljavanje. Od ukupnog broja ispitanika njih 75,1% nije upoznato sa spomenutim potporama navedenih institucija.

Možemo zaključiti da je veliki broj ispitanika nedovoljno informiran o javnim pozivima/natječajima koje raspisuje Ministarstvo hrvatskih branitelja i druge institucije, a na koje su ispitanici prihvativi prijavitelji, što naravno dovodi do toga da ispitanici ne ostvaruju svoja prava koja imaju prema Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji te prema drugim zakonima u Republici Hrvatskoj.

Od ukupnog broja ispitanika njih 40,7% izjasnilo se da nisu zainteresirani za prijave na Javne pozive i natječaje

Možemo samo prepostavljati razloge što mogu biti komplikirane procedure, nejasni ili ograničavajući uvjeti natječaja ili nepovjerenje u sustav u cjelini.

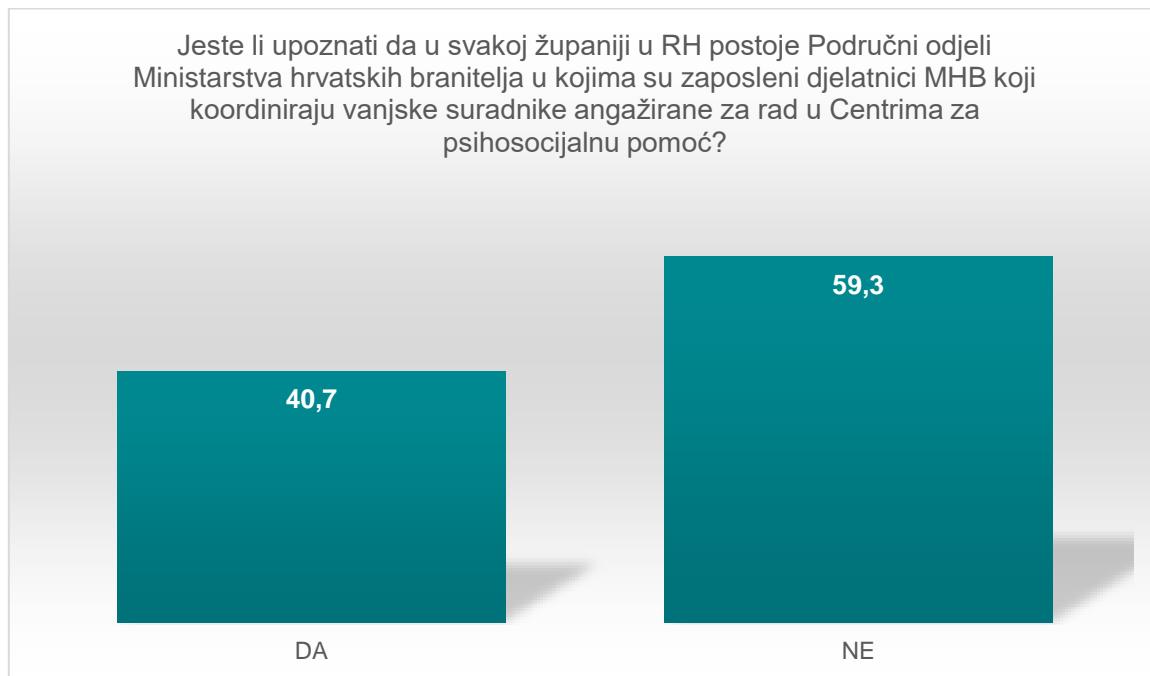

PODRUČNE JEDINICE MHB I CENTRI ZA PSIHOSENCIJALNU POMOĆ

Istraživanjem provedenim u cilju analize Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji utvrđeno je kako je 40,2 % ispitanika imalo potrebu za pružanjem psihosocijalne pomoći na koju su imali pravo putem područnih jedinica Ministarstva, ali im se nikad nisu obratili za pomoć. Slijedom toga, novim istraživanjem obuhvaćena je detaljna analiza pristupa radu i eventualne prilagodbe rada područnih ureda i centara za psihosocijalnu pomoć Ministarstva hrvatskih branitelja.

Utvrđeno je kako 59,3% ispitanika nije upoznato s činjenicom kako u svakoj županiji u Republici Hrvatskoj postoje zaposleni djelatnici Ministarstva hrvatskih branitelja koji koordiniraju timove za pružanje psihosocijalne pomoći na njihovom području.

Jeste li upoznati da u svakoj županiji u RH postoje Područni odjeli Ministarstva hrvatskih branitelja u kojima su zaposleni djelatnici MHB koji koordiniraju vanjske suradnike angažirane za rad u Centrima za psihosocijalnu pomoć?

Ujedno većina ispitanika, njih 66,1% nije upoznato s činjenicom kako pomoć koju prime od djelatnika područnih jedinica kao i djelatnika centara za psihosocijalnu pomoć neće biti evidentirana u njihovom zdravstvenom kartonu, niti će biti korištena u službenoj evidenciji drugih institucija već je dopušteno isključivo za internu upotrebu (analize, statistike, istraživanja) Ministarstva hrvatskih branitelja.

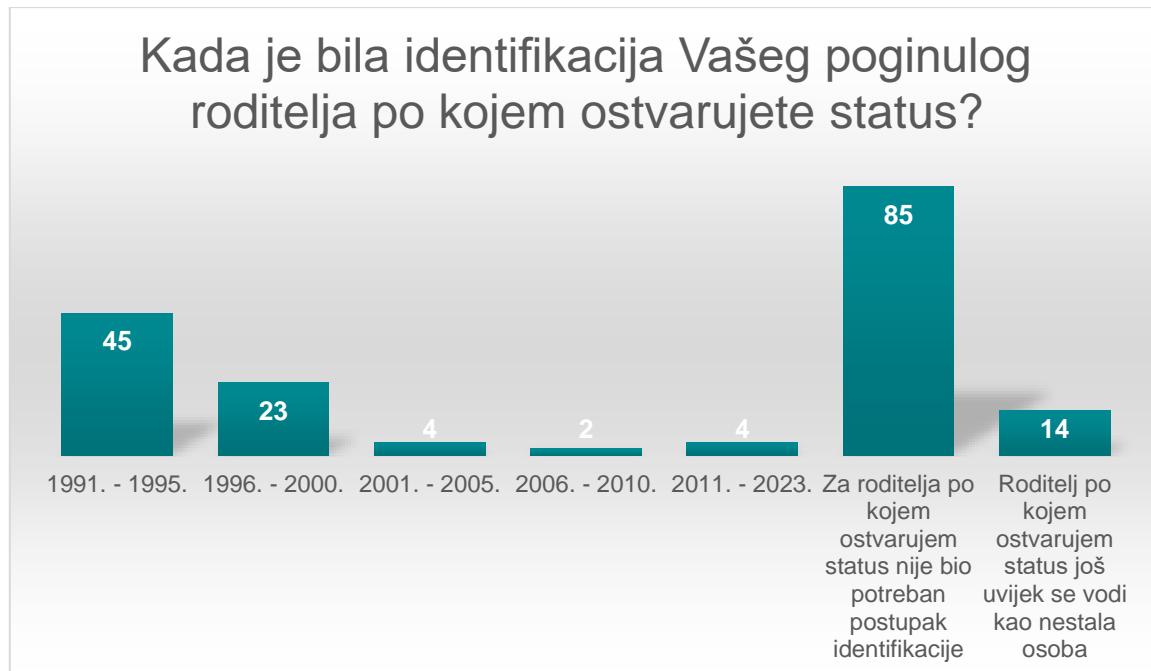
Profil stručnjaka koji ispitanici procjenjuju potrebnim kao dostupnim u svojim županijama su redom - pravnik (66,7%), psiholog (62,7%), psihijatar (25,4%) te socijalni radnik (14,7%). Iz navedenog je razvidno kako su ispitanicima uz psihološku pomoć i potporu također visoko potrebni i pravni savjeti.

Sukladno gore navedenim rezultatima po kojima **najveći broj ispitanika nije upoznat s postojanjem područnih jedinica i centara u županijama, dobiven je i rezultat po kojem 60,5% ispitanika nikada nije tražilo nikakav oblik pomoći od djelatnika Ministarstva i centara za psihosocijalnu pomoć**. Ujedno je još 30,5 % ispitanika bilo upoznato s postojanjem institucija, ali im se nije nikad obratilo za pomoć. Također je važno naglasiti da je samo 4% ispitanika odgovorilo afirmativno u smislu, da, tražio sam i dobio traženu pomoć, dok je **5,1% tražilo potrebnu pomoć ali je nije dobilo** u područnim uredima i centrima za psihosocijalnu pomoć.

Važno je naglasiti kako čak 81,9% ispitanika nije upoznato s činjenicom kako područni uredi Ministarstva hrvatskih branitelja mogu posredovati prilikom ubrzanja postupka narudžbi za zdravstvene preglede i druge ustanove, uvažavajući objektivnu težinu problema o kojem se radi. Informacije o hodočašću koje organizira Ministarstvo hrvatskih branitelja ispitanici uglavnom dobivaju od Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja (32,2%), dok čak 54,2% ispitanika nije imalo informaciju o hodočašću koje organizira MHB.

Vezano uz psihosocijalnu podršku u postupku identifikacije 15,6% ispitanika ostvarilo je pravo na psihosocijalnu pomoć u postupku od strane djelatnika područnih jedinica Ministarstva hrvatskih branitelja, dok je **čak 33,9% ispitanika sudjelovalo u identifikaciji roditelja, ali nije obaviješteno o mogućnosti pružanja psihosocijalne pomoći od strane područnih jedinica i centara za psihosocijalnu pomoć u njihovoј županiji**. **Razvidna je potreba za podrškom u stresnim postupcima poput identifikacije nestalog člana obitelji, stoga je zapravo zabrinjavajući postotak ispitanika koji u tom postupku istu nije dobio.**

Identifikacije su provedene u sljedećim vremenskim razdobljima:

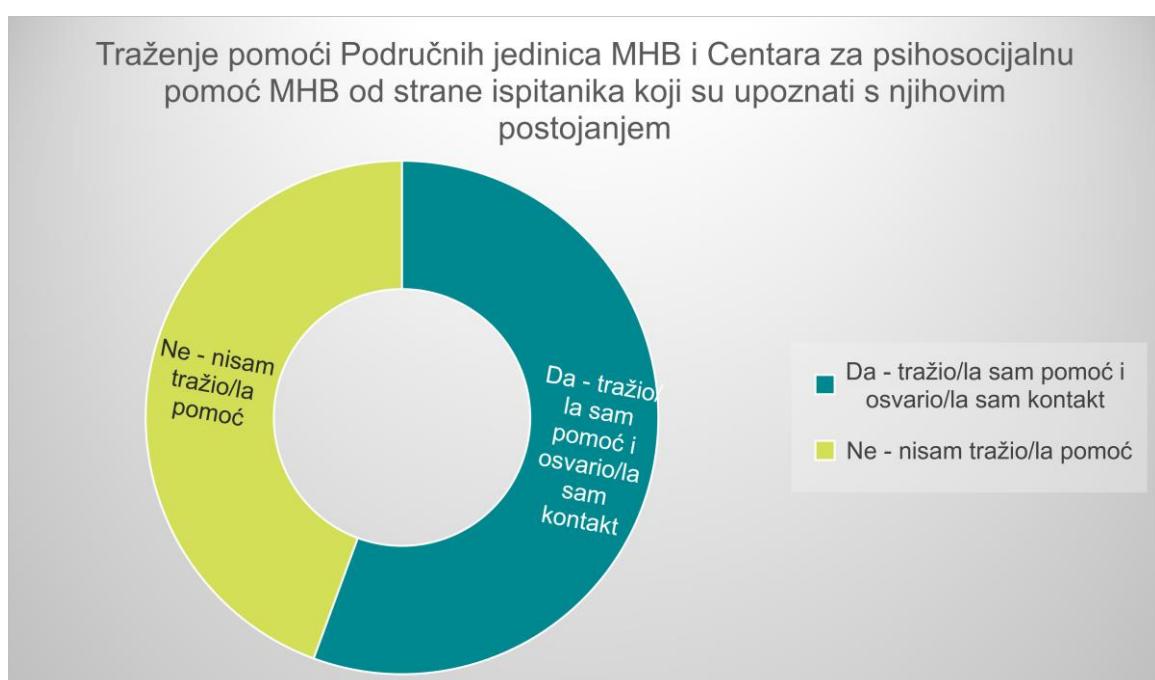
traženje psihološke pomoći putem područnih jedinica i centara za psihosocijalnu pomoć, dok je **12,4% ispitanika istaklo kako nema povjerenja u djelatnike područnih jedinica i centara za psihosocijalnu pomoć**. Ostatak ispitanika nije zainteresiran za takav oblik pomoći putem područnih jedinica i centara za psihosocijalnu pomoć.

Većina ispitanika se u anketi izjasnila kako im nije potrebna individualna pomoć psihologa u područnim jedinicama i centrima za psihosocijalnu pomoć (62,1%), dok su ostali iskazali potrebu dolaziti na individualne tretmane najčešće jednom tjedno (14,7%), jednom mjesечно (10,7%), jednom u nekoliko mjeseci (6,8%) te svakodnevno (0,6%).

Ispitujući zainteresiranost za pravno tumačenje Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji putem područnih jedinica i centara za psihosocijalnu pomoć Ministarstva hrvatskih branitelja, utvrđeno je kako 42,9% ispitanika nema potrebu za takvim tumačenjem, dok 23,2% ima potrebu ali se nisu obraćali područnim uredima za navedeno. **Velik dio ispitanika navedenu pomoć dobiva od Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja (19,2%)**, a 7,9% ispitanika zatražilo je pravnu pomoć od područnih ureda Ministarstva ali ju nije dobilo. Ukupno je 6,8% ispitanika tražilo i dobilo pravnu pomoć u tumačenju Zakona od područnih ureda Ministarstva.

Pitanje kako ocjenujete rad djelatnika područnih odjela MHB na temelju iskustava i traženja pomoći dalo je zapravo zabrinjavajući odgovor, koji upućuje na činjenicu da je svakako potrebno nešto promijeniti u kontaktu populacije djece poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja s područnim jedinicama.

Naime, u ovom dijelu analiziraju se ocjene korisnika koji su u upitniku naveli kako su upoznati s činjenicom da u svakoj županiji postoje područni odjeli Ministarstva hrvatskih branitelja te Centri za psihosocijalnu pomoć (N=72). Sama činjenica kako većina ispitanika nije niti upoznata predstavlja problem, a osobito je važno naglasiti kako od ukupnog broja osoba koje su upoznate s postojanjem navedenih institucija čak 44,4% nije nikada zatražilo pomoć od područnih jedinica ili centara za psihosocijalnu pomoć Ministarstva hrvatskih branitelja.

Poražavajuća je statistika ocjena rada područnih jedinica i centara za psihosocijalnu pomoć. Analiza podataka ispitanika upoznatih s postojanjem institucija, a koji su im se obratili za pomoć, ukazuje na sljedeće prosječne ocjene:

- Koprivničko-križevačka županija – ocjena 4,0
- Zagrebačka županija – ocjena 4,0
- Vukovarsko-srijemska županija – ocjena 3,7
- Grad Zagreb – ocjena 3,7
- Bjelovarsko-bilogorska županija – ocjena 3,5
- Osječko-baranjska županija – ocjena 3,1
- Zadarska županija – ocjena 2,5
- Splitsko-dalmatinska županija – ocjena 1,9
- Brodsko-posavska županija – ocjena 1,7
- Ličko-senjska županija – ocjena 1,0

Vezano uz lokaciju, većina ispitanika opet odgovara kako nije upoznata niti s lokacijom područnih ureda i to u postotku od čak 72,3%, dok su ostali upoznati i velikoj većini odgovara propisana lokacija (24,3%).

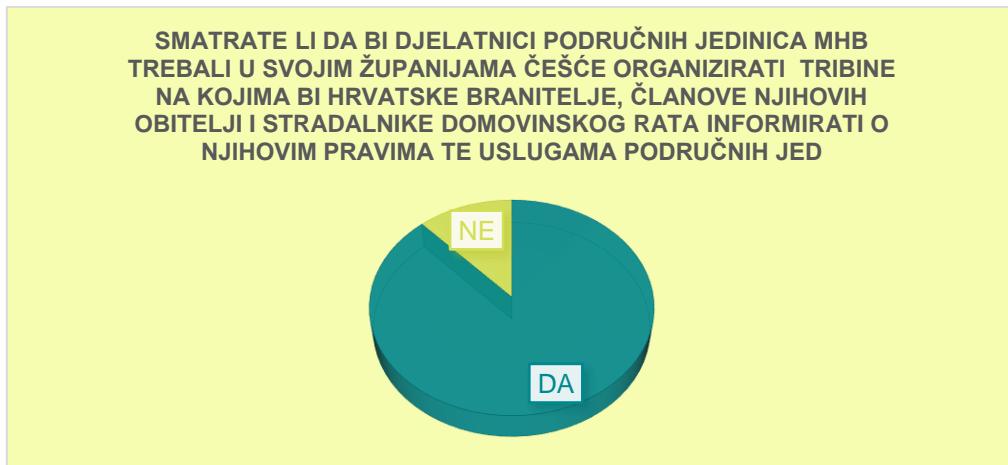
Mobilne intervencije koje organizira Ministarstvo hrvatskih branitelja putem područnih odjela i centara za psihosocijalnu pomoć najvećim dijelom nisu do sada bile potrebne u populaciji ispitanika (66,1%), ali čak 32,2% nije tražilo isključivo jer nije bilo ni upoznato s takvom mogućnošću dok je ista realizirana tek za 0,6% ispitanika, a 1,1% ispitanika je istu uslugu zatražilo, ali je nisu dobili.

Najveći broj ispitanika (98,3%) ne koristi nikakav oblik psihološke pomoći od strane institucije Ministarstva hrvatskih branitelja (veteranskih centara, područnih ureda, centara za psihosocijalnu pomoć i dr.). Također, najveći dio ispitanika ne koristi nikakav oblik psihosocijalne pomoći (94,9%), dok 2,3% ispitanika samo financira psihološku pomoć, a 2,8% ispitanika navedeno dobiva besplatno.

Veći dio ispitanika je stava kako je psihosocijalna pomoć koju pružaju područni odjeli i centri za psihosocijalnu pomoć djelomične kvalitete (53,1%), a čak 32,2 % smatra kako ta pomoć nije kvalitetna, dok ih je tek 14,7% zadovoljno kvalitetom psihosocijalne pomoći koju pružaju područni odjeli Ministarstva i Centri za psihosocijalnu pomoć.

Svakako treba naglasiti kako većina uviđa potrebu za dostupnošću psihologa u područnim odjelima Ministarstva hrvatskih branitelja i Centrima za psihosocijalnu pomoć i to na dnevnoj razini (86,4%), dok 13,2 % smatra kako nema takve potrebe.

Također, ispitanici su mišljenja kako bi se puno češće trebale organizirati tribine po županijama kojima bi se zainteresirana javnost informirala o pravima i uslugama koje mogu realizirati od područnih ureda Ministarstva hrvatskih branitelja i Centara za psihosocijalnu pomoć (88,1%), dok 11,9% smatra kako nema takve potrebe.

Informacije, pravnu i psihosocijalnu pomoć do sada su ispitanici najčešće dobivali putem Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata ili samostalno te u znatno manjem postotku u županijskim uredima za branitelje, tek 2,8% u područnim jedinicama te na druge načine 16,4%.

Velik dio ispitanika, njih 40,7% mišljenja je kako bi putem Udruge dobili kvalitetniju psihološku pomoć i podršku nego direktno putem područnih jedinica i centara za psihosocijalnu pomoć. Djelomično je takvog mišljenja 42,9% ispitanika, dok tek 16,4% smatra kako bi putem područnih ureda i centara za psihosocijalnu pomoć dobili bolju uslugu nego putem udruge.

Obzirom na vrlo nisku informiranost o uslugama koje ispitivane institucije pružaju predložena je mogućnost organizacije sastanaka sa djelatnicima područnog ureda na području pojedine županije za što je interes iskazalo 78% ispitanika, dok ih 22% nije zainteresirano za organizaciju takvog oblika sastanka.

Zaključno, razvidno je kako je vrlo niska informiranost o samom postojanju područnih ureda Ministarstva hrvatskih branitelja. Također može se razaznati kako i u slučaju poznavanja djelokruga rada navedenih institucija kvaliteta pružanja usluga nije na visokoj razini te je velik broj nezadovoljnih korisnika, na što ukazuju i ocjene djelatnika područnih ureda. Ovo istraživanje dovodi u pitanje svrshodnost ovog oblika pružanja pomoći za populaciju djece poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja te je svakako potrebna promjena i u strukturi Ministarstva, kao i u načinu informiranja za koje je ovim istraživanjem utvrđeno kako do sada informacije nisu dolazile do osoba u potrebi te su svoje probleme rješavali najvećim dijelom na druge načine.

VETERANSKI CENTAR

Osnivač Javne ustanove Veteranski centar je Ministarstvo hrvatskih branitelja, a trenutno postoje četiri podružnice – Daruvar, Petrinja, Sinj i Šibenik, od kojih su u trenutku provođenja istraživanja otvorene Podružnice Šibenik i Sinj za rad s korisnicima.

Od ukupnog broja osoba koje su u potpunosti ispunile upitnik, njih 62,1% upoznato je s postojanjem Veteranskih centara u Republici Hrvatskoj, dok 37,9% ispitanika do ispunjavanja upitnika nije imalo tu informaciju. Međutim, čak 69,5% ispitanika izjasnilo se da ne znaju u kojim mjestima su otvoreni Veteranski centri za rad s korisnicima, do trenutka provođenja istraživanja.

Znate li u kojim mjestima/gradovima trenutno rade
Veteranski centri i u kojim mjestima/gradovima se
planiraju otvoriti u narednom vremenskom periodu?

30,5

DA

69,5

NE

Ispitanike smo zamolili da ocijene teritorijalnu dostupnost Veteranskih centara obzirom na njihovo mjesto boravka, a rezultati su sljedeći:

- 53,7% ispitanika je djelomično zadovoljno teritorijalnim rasporedom Veteranskih centara
- 24,9% ispitanika je u potpunosti zadovoljno teritorijalnim rasporedom Veteranskih centara
- 21,5% ispitanika u potpunosti nije zadovoljno teritorijalnim rasporedom Veteranskih centara

***Poražavajuća je informacija da čak 72,3%
ispitanika nisu upoznati da kao djeca
poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih
branitelja Domovinskog rata imaju pravo na
usluge Veteranskog centra.***

Ovu informaciju možemo djelomično pripisati činjenici da su Podružnice Veteranskog centra otvorene za rad s korisnicima tek 2022. godine te da je to relativno nova usluga koju pruža Ministarstvo hrvatskih branitelja. Svakako smatramo da je potreban puno veći angažman djelatnika Ministarstva hrvatskih branitelja, posebice djelatnika Podružnih jedinica Ministarstva hrvatskih branitelja po županijama i informiranje građana o mogućnostima koje im Veteranski centar pruža kao i postupku prijave.

Ne čudi stoga ni podatak da 72,3% ispitanika u potpunosti nije upoznato sa uslugama koje pruža Veteranski centar. Samo 7,9% ispitanika izjasnilo se da su upoznati sa uslugama Veteranskog centra, a 19,8% ispitanika djelomično. Od ukupnog broja ispitanika koji su djelomično ili u potpunosti upoznati s uslugama koje pruža Veteranski centar, samo 20% ih se izjasnilo da u budućnosti planiraju koristiti te usluge.

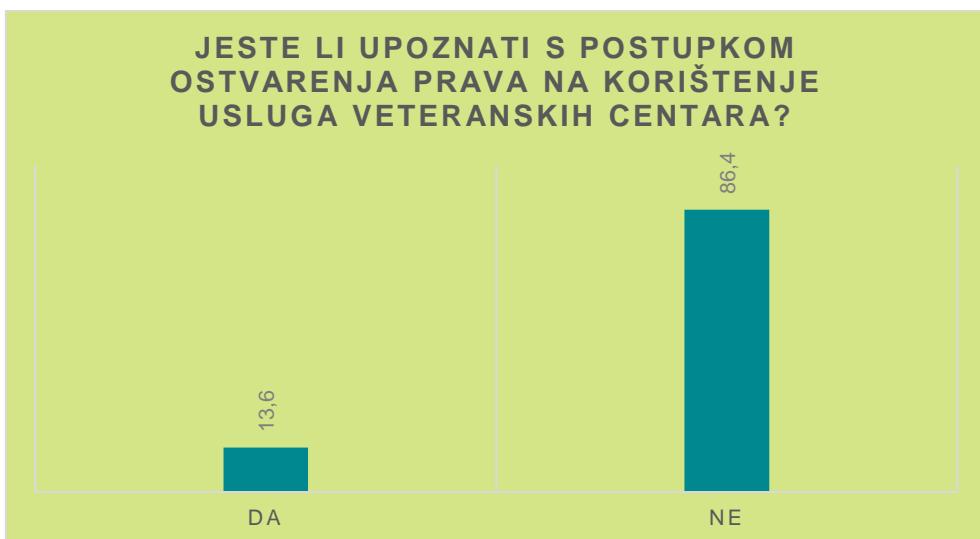

Veteranski centri zamišljeni su i osnovani kao ustanove koje direktno ne pružaju medicinske usluge u vidu medicinske rehabilitacije, psihijatra, liječnika – specijalista i slično, a s tim podatkom upoznato je tek 21,5% ispitanika.

Zanimalo nas je za koje usluge Veteranskih centara su korisnici najviše zainteresirani te su imali mogućnost odabira više ponuđenih odgovora:

Edukacije, radionice i tečajevi	45,8%
Promicanje vrijednosti Domovinskog rata i kulture sjećanja	42,9%
Kineziološki programi i fizikalna rehabilitacija	35,6%
Sportska rekreacija i poduka	35%
Rekreacija i rehabilitacijske usluge	32,2%
Umjetnički i kulturni program	25,4%
Sportska natjecanja	23,2%
Aktivnosti psihološke pomoći i podrške	23,2%
Usluge psihosocijalne pomoći i podrške	20,9%
Radna terapija	11,9%
Usluge mobilnih timova za pružanje podrške i usluga braniteljsko-stradalničkoj populaciji	10,7%
Nisam zainteresiran/na za niti jednu uslugu Veteranskih centara	19,2%

86,4% ispitanika nije upoznato s postupkom ostvarenja prava na korištenje usluga veteranskih centara. Međutim, ukoliko bi bili upoznati te se odlučili prijaviti za usluge koje pruža Veteranski centar, 55,9% ispitanika koristio bi program smještaja u trajanju 20 dana uz tretjedni personalizirani program, dok bi 44,1% ispitanika koristilo program boravka.

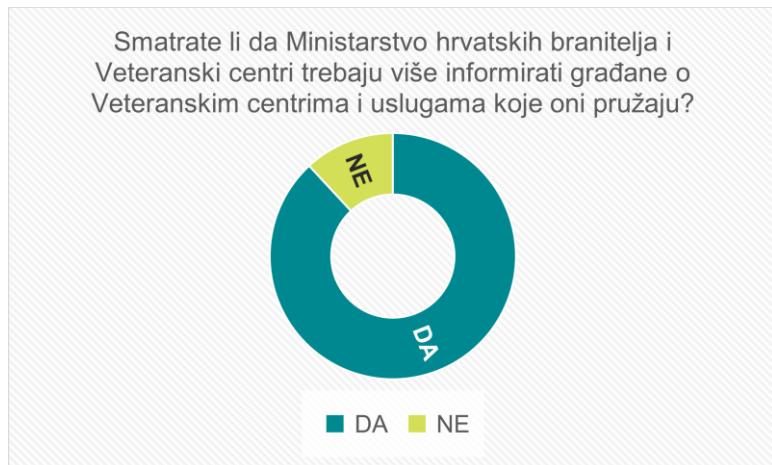
Do trenutka provođenja ovog istraživanja niti jedan ispitanik nije koristio usluge Veteranskih centara niti se prijavio za iste. Razlog tome je svakako nedovoljna upoznatost s postojanjem Veteranskih centara i usluga koje oni pružaju.

68,4% ispitanika izjasnilo se da ih do provođenja istraživanja nitko nije informirao o Veteranskim centrima, dok je tek 31,6% ispitanika informirano o istima.

Od ukupnog broja ispitanika koji su informirani o Veteranskim centrima, kao način informiranja navode sljedeće (*ispitanici imaju mogućnost odabira više odgovora*):

- 34,1% informirano putem Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata
- 32,9% samostalno informirano
- 31,1% informirani putem medija
- 17% informirani na neki drugi način
- 8,5% informirani putem Ministarstva hrvatskih branitelja ili Područnih jedinica MHB

Većina ispitanika, njih 88,1% smatra da Ministarstvo hrvatskih branitelja i sami Veteranski centri trebaju više informirati građane o postojanju Veteranskih centara i uslugama koje pružaju. Za takvu vrstu informiranja po županijama zainteresirano je 70,6% ispitanika.

Otvorenje Veteranskih centara trebao bi biti jedan od kvalitetnijih oblika pomoći hrvatskim braniteljima, članovima njihovih obitelji i stradalnicima Domovinskog rata, no nužno je ciljane skupine osoba upoznati s mogućnostima koje mogu ostvariti.

U trenutku kada većina ispitanika nije dovoljno ili uopće bila informirana o Veteranskim centrima i uslugama koje pružaju, do ispunjavanja upitnika, ipak **97,2% osoba ima stav da je otvorenje Veteranskih centara u potpunosti ili djelomično kvalitetan oblik pomoći ciljanim skupinama.**

Ipak, velika većina ispitanika, njih čak 93,8% smatra da su Veteranski centri trebali postojati puno ranije, čak krenuti s uspostavom istih po završetku Domovinskog rata kako bi država omogućila još kvalitetniju i vremenski ispravniju skrb za hrvatske branitelje i stradalnike Domovinskog rata.

Obzirom na činjenicu da je sama populacija hrvatskih branitelja sve starija, a uz njih imamo i stariju populaciju stradalnika Domovinskog rata (HRVI, roditelji i udovice poginulih, smrtno stradalih, nestalih i umrlih hrvatskih branitelja) koji imaju sve veće zdravstvene probleme zanimalo nas je mišljenje ispitanika o mogućnosti da Republika Hrvatska i Ministarstvo hrvatskih branitelja u skorašnje vrijeme pokrenu projekt izgradnje i otvaranja Palijativnih centara za hrvatske branitelje, članove njihovih obitelji i stradalnike Domovinskog rata koji će pružati smještaj i palijativnu skrb za teško oboljele osobe od neizlječivih bolesti u terminalnoj fazi, a kojima je nužna potrebna svakodnevna skrb te se 95,5% ispitanika složilo s navedenim prijedlogom.

Smorate li da Republika Hrvatska i Ministarstvo hrvatskih branitelja trebaju u skorašnje vrijeme pokrenuti projekt izgradnje i otvaranja Palijativnih centara za hrvatske branitelje, članove njihovih obitelji i stradalnike Domovinskog rata koji će pružati smještaj i palijativnu skrb za teško oboljele osobe od neizlječivih bolesti u terminalnoj fazi, a kojima je nužna potrebna svakodnevna skrb?

Da – 95,5%

Ne

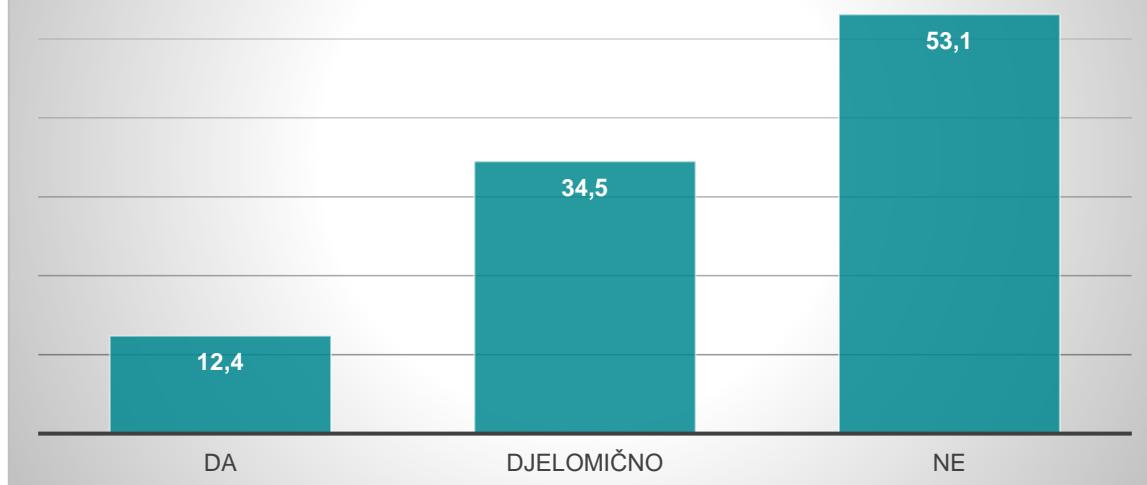
ZAKLADA HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI

Zaklada hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji osnovana na prijedlog Vlade RH Zakonom o Zakladi hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji u svrhu poboljšanja socijalnog statusa hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

Svrha Zaklade ostvaruje se pružanjem financijskih pomoći hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji. Financijska pomoć dodjeljuje se za slučajevne teške materijalno-financijske situacije gdje je ugrožena neposredna egzistencija hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji, za skrb i liječenje u slučajevima težih oboljenja, u slučaju smrtnog slučaja hrvatskih branitelja ili članova njihovih obitelji, za troškove školovanja, prekvalifikacije ili osposobljavanja za određena zanimanja, te u slučajevima elementarne nepogode i požara u kojima je nastala veća šteta na stambenim objektima ili objektima u kojima hrvatski branitelji ili članovi njihovih obitelji ostvaruju neposrednu egzistenciju.

Zaklada hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji je osnovana 2006. godine te je poražavajući podatak da je na pitanje jesu li upoznati s postojanjem i načinom rada Zaklade hrvatskih branitelja, više od 50% ispitanika odgovorilo negativno.

**Jeste li ste upoznati s postojanjem i načinom rada
Zaklade HB?**

Odgovarajući na pitanje, na koji način su saznali za postojanje Zaklade hrvatskih branitelja, ispitanici navode:

- 49,7 % ispitanika do sada nisu znali za postojanje Zaklade hrvatskih branitelja
- 4 % ispitanika saznalo je putem medija

- 19,2 % ispitanika saznao je putem Udruge
- 5,1 % ispitanika saznao je putem Ministarstva hrvatskih branitelja
- 10,7 % ispitanika saznao je samostalno, putem istraživanja
- 11,3 % ispitanika saznao je na neki drugi način

Razlog za neupućenost o postojanju Zaklade vjerojatno možemo naći i u činjenici da je 62,1% ispitanika odgovorilo da im nikada nije trebala pomoć koju Zaklada pruža.

S obzirom na općenitu neupućenost o radu Zaklade, odgovori koji slijede, a vezani su za sam rad Zaklade nisu iznenađujući.

- 70,6% ispitanika NE ZNA koje sve oblike financijskih potpora/pomoći mogu ostvariti ili tražiti putem Zaklade HB
- 20,9% ispitanika DJELOMIČNO ZNA koje sve oblike financijskih potpora/pomoći mogu ostvariti ili tražiti putem Zaklade HB
- 8,5% ispitanika ZNA koje sve oblike financijskih potpora/pomoći mogu ostvariti ili tražiti putem Zaklade HB

86,4% ispitanika NE zna na koji način se financira Zaklada hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, dok ih 13,6% ZNA

78,5% ispitanika NE zna na koji način i gdje se podnosi zahtjev za financijsku pomoć te koji su uvjeti za podnošenje zahtjeva, 10,7% ih zna DJELOMIČNO, svega 10,7% ispitanika odgovorilo je da ZNA na koji način se podnosi zahtjev i koji su uvjeti za podnošenje zahtjeva. Ako uzmemo u obzir ostale odgovore, onda vidimo da i dio osoba kojima je bila potrebna pomoć iz Zaklade, nisu upoznati s načinom traženja i uvjetima za ostvarivanjem iste.

Na pitanje, jeste li ikada podnosili zahtjev Zakladi HB za dodjelu jednokratne financijske pomoći ispitanici navode:

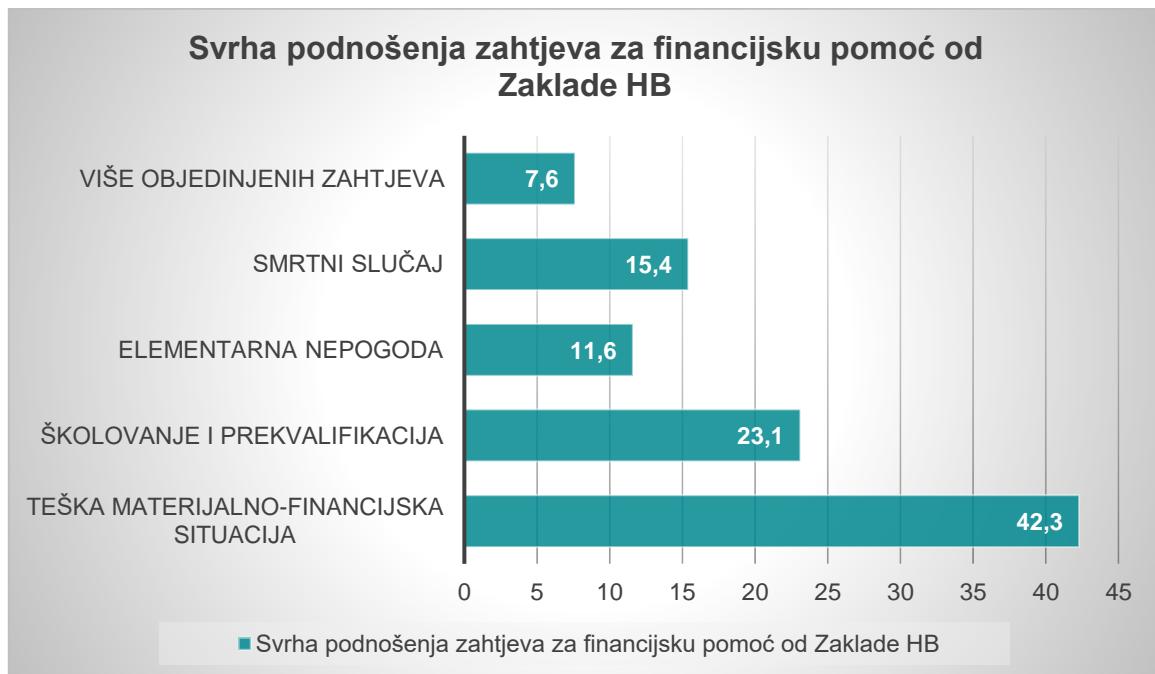
- 49,7% ispitanika odgovorilo je Ne – nisam imao/la potrebe niti sam znao/la da postoji ta mogućnost
- 24,9% ispitanika odgovorilo je Ne – imao/la sam potrebe ali nisam znao/la da postoji za mogućnost
- 13% ispitanika odgovorilo je DA
- 12,4% ispitanika odgovorilo je Ne – nisam imao/la potrebe za tim

84,7% ispitanika nikada nije podnosiо zahtjev za financijsku pomoć Zakladi hrvatskih branitelja

Od onih koji su pomoć tražili, njih 25% samostalno je ispunjavalo zahtjev, 11,1% ispitanika imalo je pomoć od člana obitelji ili neke druge osobe u ispunjavanju zahtjeva, a 11,1% u ispunjavanju zahtjeva pomoć su pružili djelatnici Ministarstva hrvatskih branitelja.

51,85% ispitanika koji su podnosili zahtjev za financijsku pomoć, pomoć pri ispunjavanju zahtjeva pružili su im članovi ili djelatnici Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata

Kada pogledamo razloge, odnosno svrhu zbog koje ispitanici najčešće podnose zahtjeve za financijskom pomoći od strane Zaklade hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji oni su sljedeći:

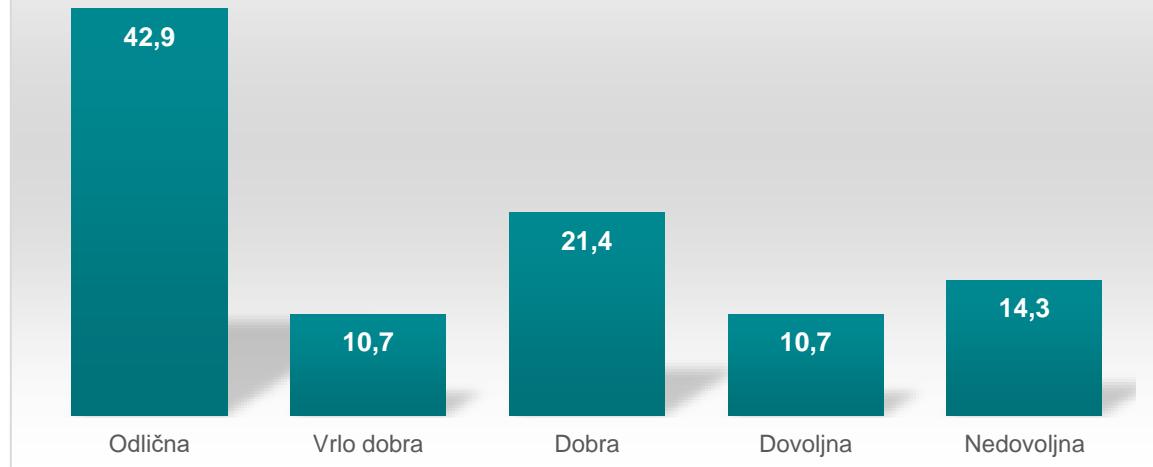
S obzirom da Zaklada hrvatskih branitelja pruža mogućnost dobivanja potpore za obrazovanje za redovno srednjoškolsko i visoko obrazovanje, zanimalo nas je koliko se ispitanika javilo na natječaje za tu svrhu.

94,4% ispitanika nikada se nije javilo na natječaj za potporu za obrazovanje koji jednom godišnje raspisuje Zaklada hrvatskih branitelja što je donekle i razumljivo s obzirom na godine ispitanika i svrhu za koju se potpore dodjeljuju, a tek 5,6% ispitanika javilo se na navedeni natječaj od kojih je 50% osoba dobilo traženu potporu.

Ispitanike koji su tražili ili primili neki oblik jednokratne financijske pomoći od strane Zaklade hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji zamolili smo da subjektivno ocijene zadovoljstvo tijekom postupka i iznosom dodijeljene pomoći.

85,7% ispitanika koji su dobili pomoć iz Zaklade tu su pomoć ocijenili prolaznim ocjenama, više od 50% ispitanika dobivenu pomoć ocijenio je s vrlo dobrom ili odličnom. 14,28% ispitanika nezadovoljno je visinom pomoći koju su dobili, odnosno tražili.

Osobno zadovoljstvo ispitanika traženom ili dobivenom pomoći od strane Zaklade HB

Na pitanje smatraju li da su hrvatski branitelji, članovi njihovih obitelji i stradalnici iz Domovinskog rata dovoljno informirani o postojanju i djelovanju Zaklade hrvatskih branitelja, ispitanici navode:

- 3,4% ispitanika odgovorilo je - Da
- 17,5% ispitanika odgovorilo je - Djelomično
- 49,2% ispitanika odgovorilo je - Ne
- 29,9% ispitanika odgovorilo je - Ne znam

Unatoč činjenici da je veliki broj ispitanika izjavio da im pomoć iz Zaklade nije potrebna, ipak iznenadjuje 29,9% ispitanika koji nemaju definirano mišljenje o tome jesu li branitelji i članovi obitelji dovoljno informirani o postojanju Zaklade, pogotovo ako uzmemu u obzir da su svrhu Zaklade mogli iščitati iz ovog upitnika te veliki postotak neinformiranosti samih ispitanika.

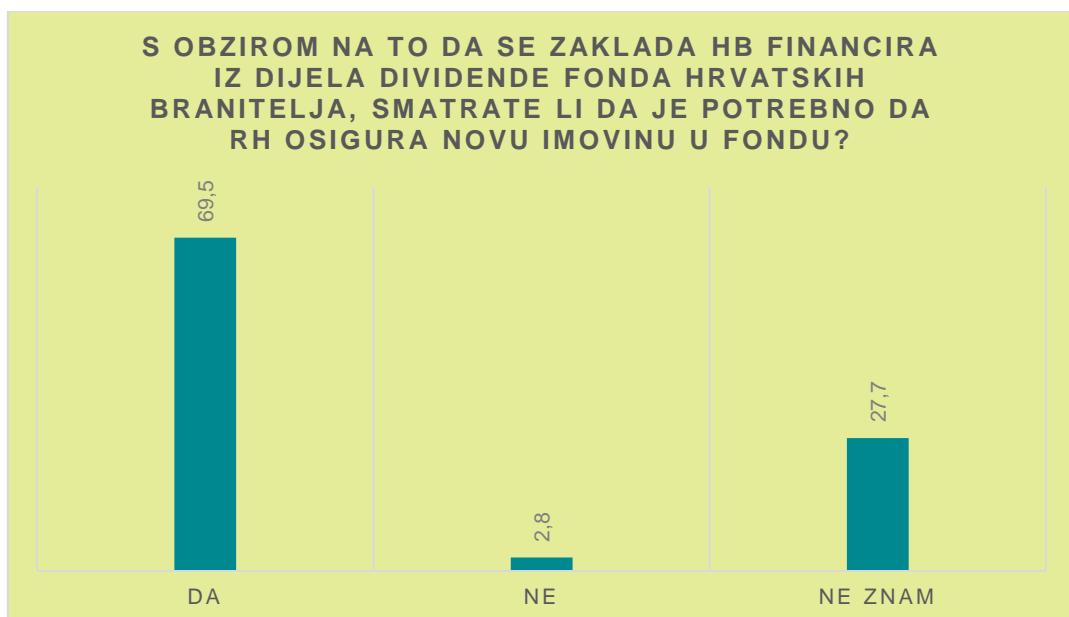
Kada smo pitali ispitanike smatraju li da bi Ministarstvo hrvatskih branitelja, Područne jedinice Ministarstva te Uredi za branitelje pri županijama/gradovima kao i udruge proistekle iz Domovinskog rata trebali više informirati hrvatske branitelje, članove njihovih obitelji i stradalnike Domovinskog rata o Zakladi hrvatskih branitelja, ispitanici navode:

- 73,4% ispitanika odgovorilo je - Da
- 5,1% ispitanika odgovorilo je - Ne
- 21,5% ispitanika odgovorilo je - Ne znam

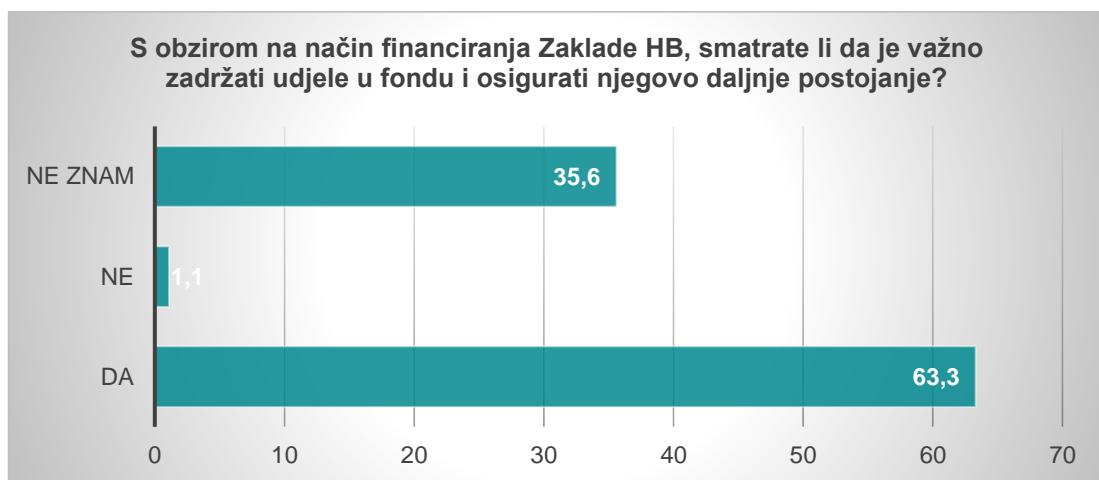
90,5 % ispitanika smatra da JE postojanje i djelovanje te dodjela financijskih potpora i pomoći od strane Zaklade hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji jedan od kvalitetnih oblika kojima se nastoji pomoći socijalno ugroženim hrvatskim braniteljima, članovima njihovih obitelji i stradalnicima iz Domovinskog rata, dok ih se svega 9,5 izjasnilo negativno o toj stvari.

S obzirom da se Zaklada hrvatskih branitelja financira iz dijela dividenda Fonda hrvatskih branitelja, ispitanicima smo postavili i neka pitanja o Fondu.

S obzirom na to da se Zaklada hrvatskih branitelja financira iz dijela dividende Fonda hrvatskih branitelja, smatrate li da je potrebno da Republika Hrvatska osigura novu imovinu u fondu?

S obzirom na način financiranja Zaklade hrvatskih branitelja, smatrati li da je važno zadržati udjele u fondu i osigurati njegovo daljnje postojanje?

Na pitanje o vlastitim udjelima u Fondu hrvatskih branitelja, 15,3 % ispitanika odgovorilo je da još uvijek ima udjele, 61% ispitanika odgovorilo je da je udjele prodao, dok je 23,7% ispitanika odgovorilo da NE ZNA posjeduje li udjele, što je ujedno i najšokantniji podatak s obzirom da je to lako provjerljiv podatak, da Fond hrvatskih branitelja postoji godinama te da svi udjeličari u Fondu svake godine imaju pravo na dividendu te u konačnici imaju pravo svoje udjele i prodati te od te prodaje ostvariti finansijsku korist.

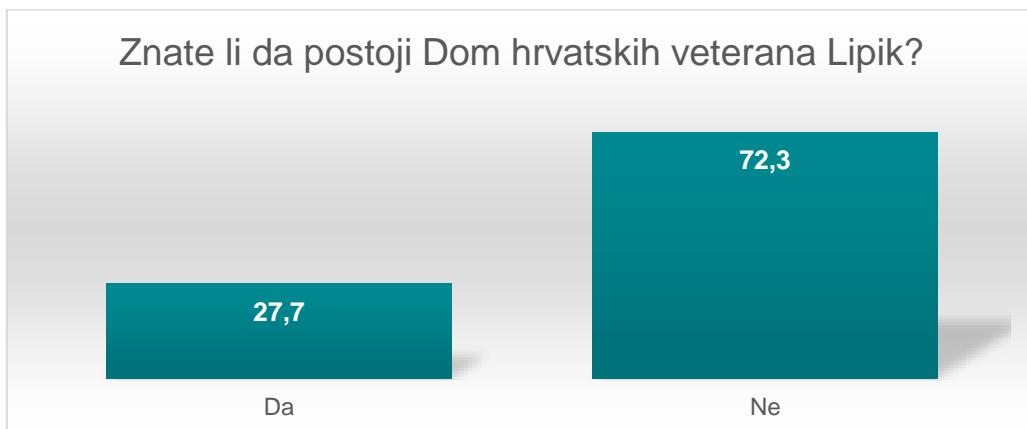
Relativno veliki postotak odgovora „NE ZNAM“ na vrlo jasna pitanja, može ukazivati i na nezainteresiranost, pa možda čak i nebrigu za prava i mogućnosti koja se pružaju ispitanoj skupini ali i drugima iz braniteljske populacije putem Zaklade hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, ipak jako veliki broj ispitanika, njih 63,3% svojim odgovorom o važnosti zadržavanja udjela u Fondu pokazuje, ne samo brigu za sebe i vlastitu populaciju, nego pokazuje i empatiju prema ostalima kojima je pomoć potrebna. Pogotovo ako uzmemos u obzir da prije ispunjavanja ovog upitnika 84,6 % ispitanika nije znalo na koji način se Zaklada financira.

DOM HRVATSKIH VETERANA LIPIK

Dom hrvatskih veterana je smještajno-rehabilitacijska ustanova koju je osnovalo Ministarstvo hrvatskih branitelja s namjerom poboljšanja i jačanja pružanja sveobuhvatne skrbi za braniteljsku i stradalničku populaciju.

Opći cilj Doma hrvatskih veterana odnosi se na očuvanje stećevina i ublažavanje negativnih posljedica Domovinskog rata. Poseban cilj odnosi se na jačanje sustava skrbi i podizanje kvalitete života braniteljske i stradalničke populacije kroz djelatnosti Doma hrvatskih veterana. Dom hrvatskih veterana korisnicima pruža korištenje usluge smještaja i boravka.

Pitanjima o Domu hrvatskih veterana u Lipiku želja nam je bila saznati koliko su ispitanici upoznati sa samim Domom ali i pojedinostima vezanim za korištenje istoga, a slijedom toga od ukupnog broja ispitanika dobili smo informaciju da samo 27,7% ispitanika zna da postoji Dom hrvatskih veterana Lipik, što znači da ih većina, čak 72,3% ne zna da Dom hrvatskih veterana u Lipiku postoji.

Kada govorimo o 27,7% ispitanika koji su znali da Dom hrvatskih veterana u Lipiku postoji, zanimalo nas je na koji način su saznali da postoji, a prema odgovorima smo dobili sljedeće informacije:

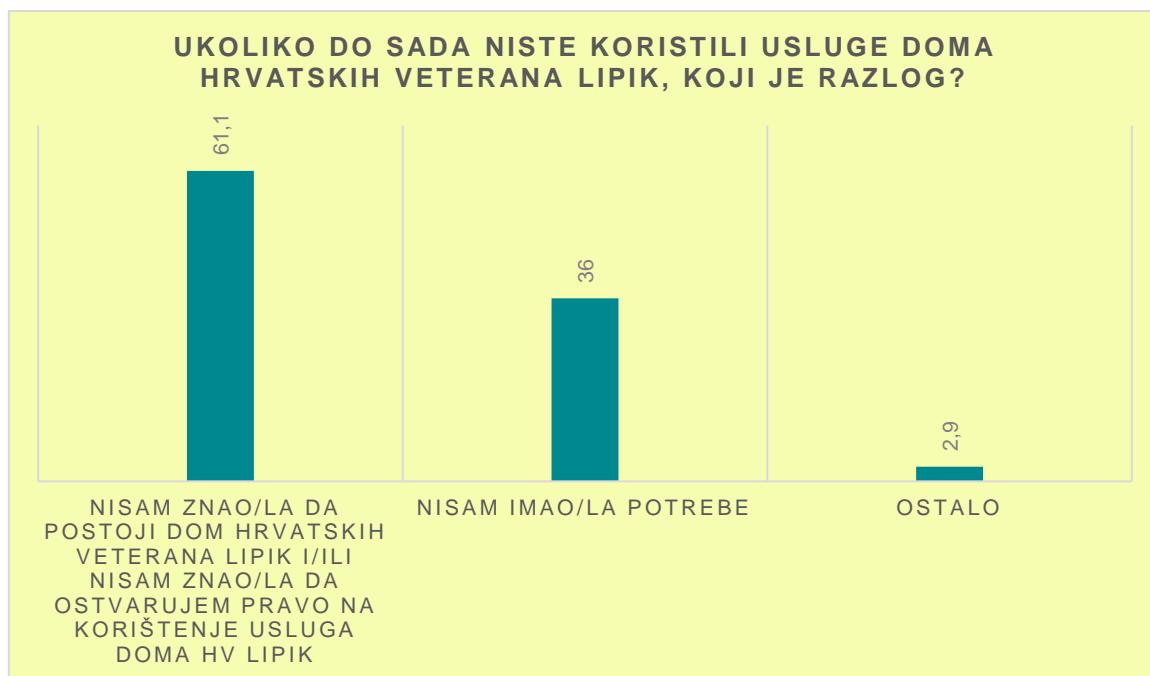
- 10,7% - putem Udruge
- 5,1% - na neki drugi način
- 4,5% - samostalno, putem istraživanja
- 3,4% - putem medija
- 3,4% - ostalo
- 2,8% - putem Ministarstva hrvatskih branitelja

Zabrinjavajuća je i informacija da je samo 15,8% ispitanika upoznato s činjenicom da djeca poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja imaju pravo koristiti usluge Doma hrvatskih veterana Lipik, dok njih čak 84,2% nije znalo.

Skoro jednako kao i kod prethodnih pitanja, veliki postotak ispitanika, njih čak 81,4% nije upoznat niti s uslugama koje pruža Dom hrvatskih veteranata Lipik, a djelomično je upoznato njih 11,3%. Mali broj ispitanika, tek 7,3% je odgovorilo da je potpuno upoznato s uslugama koje pruža Dom hrvatskih veteranata u Lipiku.

Obzirom da velika većina ispitanika nije niti znala za postojanje Doma hrvatskih veteranata u Lipiku, logični su odgovori ispitanika da njih čak 98,9% nisu koristili usluge Doma hrvatskih veteranata Lipik, te da ih je koristilo samo 1,1%. Međutim, ono što je zanimljivo je da većina osoba, njih 75% od onih koji su koristili usluge Doma hrvatskih veteranata u Lipiku odgovorilo da nisu zadovoljni uslugama, a samo njih 25% su zadovoljni uslugama.

Kao razlog nekorištenja Doma hrvatskih veteranata u Lipiku ispitanici ističu razne razloge koje navodima u grafikonu.

Ispitanici koji su odgovorili da nisu koristili uslugu Doma hrvatskih veterana, na pitanje planiraju li u budućnosti koristiti usluge Doma ili se bolje upoznati s uslugama koje Dom hrvatskih veterana Lipik pruža, njih 50,5% je odgovorilo da planira, dok je 49,5% odgovorilo da ne planira.

Prema dosadašnjim odgovorima koji ukazuju na to da ispitanici nisu bili upoznati s činjenicom da Dom hrvatskih veterana u Lipiku postoji i da nisu koristili njegove usluge, logično je i da su na pitanje smatraju li da bi Ministarstvo hrvatskih branitelja trebalo više informirati stradalničku i braniteljsku populaciju o radu i postojanju Doma hrvatskih veterana Lipik, u velikoj većini, njih 93,2% odgovorili da treba, dok ih samo 6,8% to ne smatra.

Slijedom prethodnog također smo htjeli vidjeti znaju li ispitanici koji je postupak podnošenja zahtjeva za korištenje usluga Doma hrvatskih veterana te smo prema odgovorima doznali da samo 9,6% ispitanika zna na koji način mogu podnijeti zahtjev, a čak 90,4% ispitanika to ne zna.

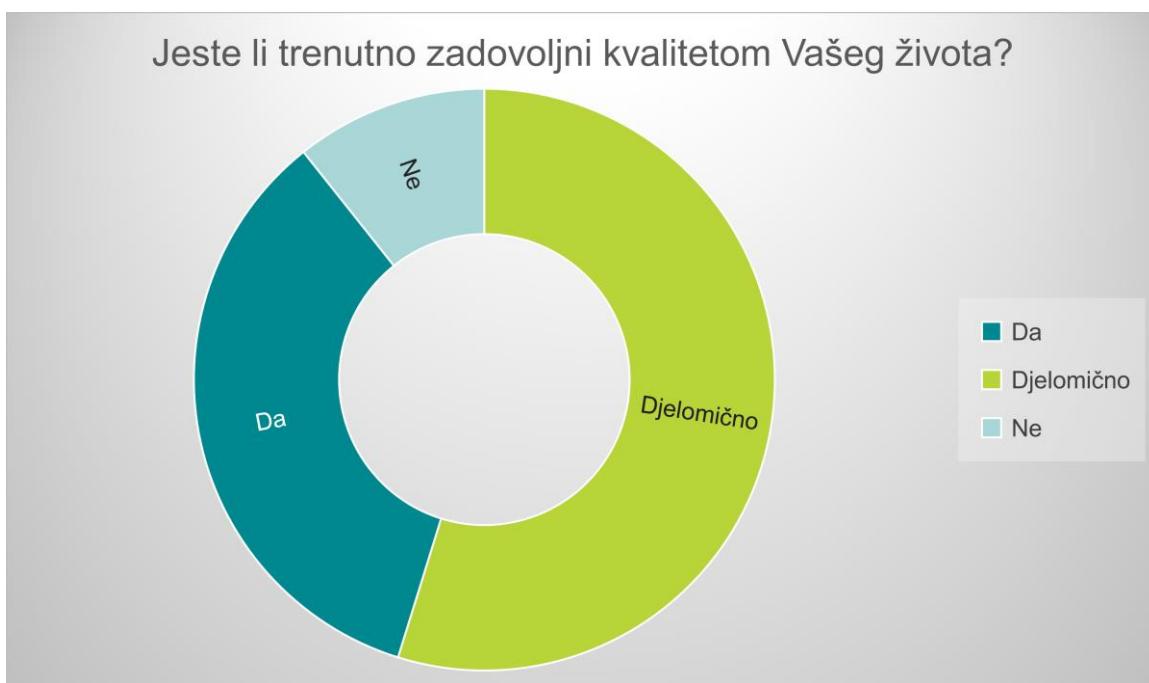
Prema pitanjima o Domu hrvatskih veterana u Lipiku saznali smo da je jako mali broj ispitanika upoznat s postojanjem i radom Doma, ali i da određeni broj ispitanika nema namjeru koristiti Dom, iako na to ima pravo.

Prema velikom postotku neupućenih iskazanom u ovom istraživanju, dolazimo do zaključka kako bi se u budućnosti moralo poraditi na boljem informiranju i obavještavanju ciljanih skupina (korisnika) o postojanju i djelovanju Doma hrvatskih veterana Lipik.

ZAVRŠNI DIO ISTRAŽIVANJA I ZAKLJUČAK

Na kraju ovogodišnjeg istraživanja zanimalo nas je subjektivni stav ispitanika o njihovoj kvaliteti života ali i stavovima vezanim za određene zakonske izmjene, a koje se mogu odnositi na njihov položaj. Svjesni da djeca smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja kao ratni stradalnici spadaju u ranjivu društvenu skupinu, većina aktivnosti koje provodi naša udruga usmjerene su upravo na poboljšanje kvalitete življenja hrvatskih branitelja i stradalnika Domovinskog rata.

Shodno tome, od ukupnog broja ispitanika njih 54,8% izjasnilo se da su djelomično zadovoljni svojom kvalitetom života, 34,5% ispitanika izjasnilo se da su zadovoljni kvalitetom života dok se njih 10,7% izjasnilo da nisu zadovoljni vlastitom kvalitetom života. Kada bismo izdvojili ispitanike koji u potpunosti nisu i djelomično jesu, odnosno nisu zadovoljni vlastitom kvalitetom života dobili bismo poražavajući podatak od **65,5%** **ispitanika koji su djelomično ili u potpunosti nezadovoljni kvalitetom vlastitog života**. Stoga se postavlja pitanje – kako pomoći toj skupini osoba i imaju li organizacije civilnoga društva dovoljne alate za pružanje pomoći? Organizacije civilnoga društva su dobrovoljne organizacije koje provode različite aktivnosti u svrhu pomaganja svojim korisnicima te svim zainteresiranim građanima, međutim ako želimo uistinu pomoći ovoj skupini naše društvene zajednice potrebne su žurne izmjene postojećeg Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji jer je kroz istraživanje i na temelju odgovora ispitanika vidljivo da isti trenutno nisu zadovoljni zakonskim odredbama, koje su u većini slučajeva nekorisne obzirom na navršene godine života ali i brojne zakonske „rupe“ kojima se iste krše. S druge pak strane, imamo društvenu zajednicu koja je često sklona prozivati upravo populaciju djece smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja no bez realnog i opravdanog razloga. To ćemo pokazati u nastavku ove analize.

Zadovoljstvo kvalitetom vlastitog života očituje se na različite načine te je mnogo aspekata koji mogu pozitivno ili negativno utjecati na vlastitu percepciju zadovoljstva.

Obzirom na povećanje troškova života kojem svjedočimo svakodnevno, 61,6% ispitanika smatra da trenutni prihodi koje ostvaruje njihovo kućanstvo nisu dostatni za normalan život njih i njihove obitelji, a ako taj podatak usporedimo sa podatkom da je kod 97,8% ispitanika zaposlen barem jedan punoljetan član kućanstva, odnosno kod 50,8% ispitanika su zaposleni svi punoljetni članovi njihova kućanstva, onda je ovaj podatak i više nego poražavajući jer ispitanici smatraju kako nisu u mogućnosti zadovoljiti sve svoje životne potrebe.

Upravo nezadovoljstvo vlastitom kvalitetom života te egzistencijalni problemi dovode mnoge građane Republike Hrvatske u nedoumicu hoće li u inozemstvu potražiti bolje uvjete, rješenje svojih egzistencijalnih problema te u konačnici bolju kvalitetu života? Ipak, unatoč velikom postotku ispitanika koji su na ranije dva postavljenja pitanja dali odgovore kojima izražavaju nezadovoljstvo, njih 58,2% ne bi se odlučilo na rad u inozemstvu kako bi poboljšali svoju finansijsku situaciju.

Posebno osjetljiva skupina našeg društva su osobe koje žive u siromaštву ili na rubu siromaštva, a koje dolaze iz različitih društvenih krugova i skupina. Takvih osoba nažalost ima i među populacijom djece smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja koji nam se često obraćaju za pomoć. Stoga nas je zanimalo koliko ispitanika smatra da se trenutno nalaze u situaciji da im je neophodna novčana pomoć te smo dobili sljedeće podatke:

- 69,5% ispitanika trenutno nema potrebu za novčanom pomoći
- 30,5% ispitanika smatra da im je trenutno neophodna novčana pomoć

Država je propisala različite mehanizme kako osobe u siromaštву ili na rubu siromaštva, kao i izvanrednim situacijama (bolest, smrt člana obitelji i dr.) mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć ali valja napomenuti kako to nikako ne bi trebalo niti smjelo biti trajno rješenje, niti je zamišljeno kao takvo. Upravo to je jedan od razloga kako su nužne žurne izmjene postojećeg zakona te unaprjeđenje različitih politika zapošljavanja kako bismo smanjili nezadovoljstvo te poboljšali kvalitetu života građana, a onda će korisnici kroz organizacije civilnoga društva raditi na drugim aspektima vlastitog života i poboljšanja kvalitete istoga.

Upravo zato se ponovno vraćamo na vlastitu percepciju zadovoljstva kvalitetom života i društvenim stigmama o kojima smo pisali ranije, kao i u prošlogodišnjem istraživanju kojeg smo proveli.

***89,8% ispitanika smatra da su djeca
poginulih i nestalih hrvatskih branitelja
Domovinskog rata stigmatizirana od
strane društvene zajednice***

Razlog tome većinom vide u članku 6. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji koji je poginule hrvatske branitelje za vrijeme trajanja Domovinskog rata izjednačio sa hrvatskim braniteljima koji su preminuli od posljedica ozljeda do 1997. godine, preminuli od posljedica bolesti, izvršili samoubojstvo ili preminuli sa statusom HRVI iz Domovinskog rata I. skupine.

Za usporedbu, djeca poginulih i nestalih hrvatskih branitelja rođena su prije ili najkasnije za vrijeme Domovinskog rata te su danas svi stariji od 26 godina i ne mogu koristiti određena prava propisana zakonom jer više nisu korisnici prava na obiteljsku invalidinu. Međutim, kada govorimo o djeci „smrtno stradalih hrvatskih branitelja“, odnosno kategorijama koje popisuje članak 6. zakona, a u koje pripadaju i ostale kategorije hrvatskih branitelja koji su preminuli nakon Domovinskog rata, riječ je o djeci koja mogu biti mlađa te samim time mogu i koristiti prava propisana zakonom. Upravo iz tog razloga, vrlo često se u medijima te društvu stvara kriva, a posljedično i loša slika o djeci poginulih hrvatskih branitelja kao neograničenim konzumentima određenih prava, što je daleko od realnosti.

Zbog svega navedenog došli smo do sljedećeg podatka:

***89,3% ispitanika smatra da bi Zakonom o hrvatskim braniteljima iz
Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji POGINULI hrvatski branitelji
trebali biti definirani kao zasebna kategorija u odnosu na smrtno stradale
hrvatske branitelje, preminule nakon Domovinskog rata.***

Ovaj prijedlog dakle vodi ka tome da se traži izmjena članka 6. Zakona na sljedeći način:

(1) *Poginuli hrvatski branitelj iz Domovinskog rata je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je:*

- a) poginuo u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u razdoblju od 5. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996.
- b) ubijen prilikom zatočenja u neprijateljskom logoru, zatvoru ili u drugom neprijateljskom objektu

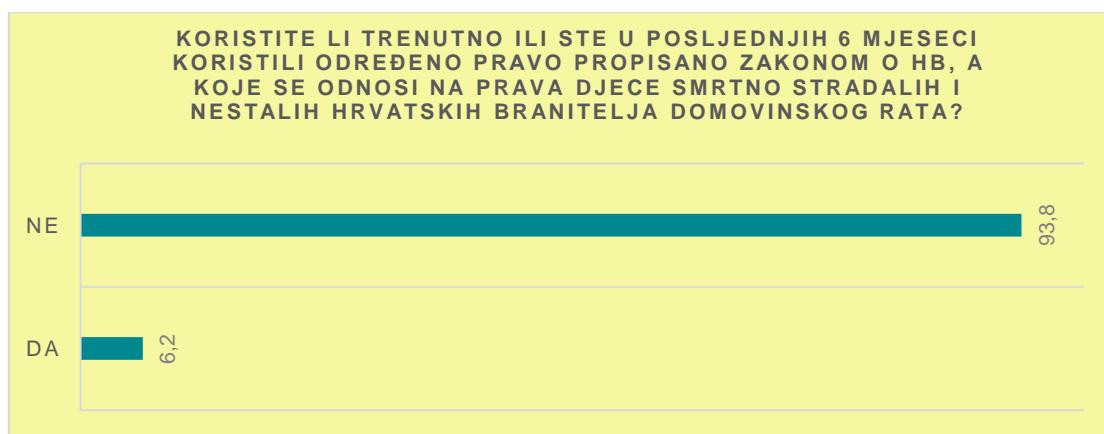
(2) Smrtno stradali hrvatski branitelj iz Domovinskog rata je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je:

- a) umro od posljedica rane ili ozljede zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, a najkasnije do 31. prosinca 1997.
- b) umro od posljedica bolesti, pogoršanja bolesti ili pojave bolesti u obrani suvereniteta Republike Hrvatske čiji su članovi obitelji podnijeli zahtjev za ostvarivanje statusa člana obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (»Narodne novine«, br. 137/09.)
- c) izvršio samoubojstvo kao posljedicu psihičke bolesti uzrokovane sudjelovanjem u obrani suvereniteta Republike Hrvatske do dana stupanja na snagu ovoga Zakona ili
- d) umro kao hrvatski ratni vojni invalid iz Domovinskog rata I. skupine s priznatim pravom na doplatak za njegu i pomoć druge osobe od posljedica rane ili ozljede zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, ili je umro od bolesti koja je nastala kao posljedica oštećenja organizma zbog rane ili ozljede na temelju koje mu je bio priznat status hrvatskog ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata I. skupine s pravom na doplatak za njegu i pomoć druge osobe po toj osnovi do stupanja na snagu ovoga Zakona.

(...)

Navedeno je samo jedna od mnogih izmjena koje bi bile nužne kako bi Zakon uistinu omogućio djeci poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata korištenje određenih prava i pogodnosti. Dokaz da je trenutni zakon skoro neiskoristiv za djecu poginulih i nestalih hrvatskih branitelja je i sljedeći podatak:

93,8% ispitanika ne koristi, niti je u posljednjih 6 mjeseci koristilo određeno pravo propisano Zakonom o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, a koje se odnosi na djecu poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata.

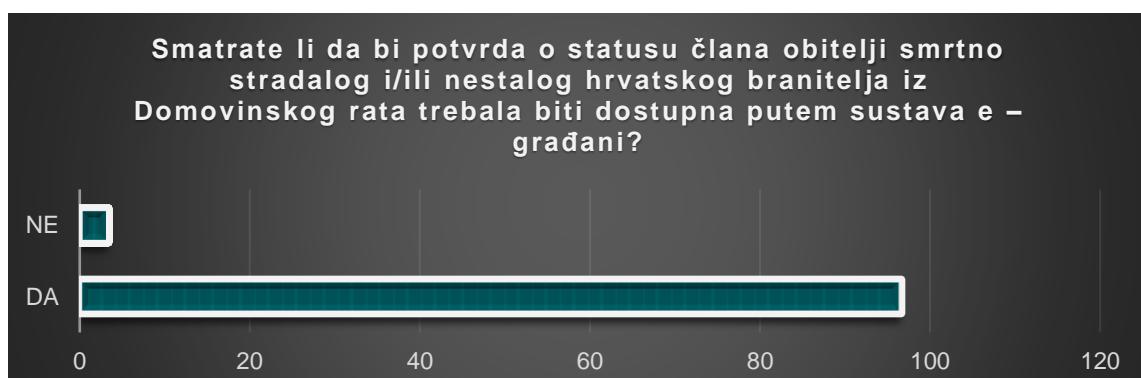

Smatramo da smo kroz dva provedena istraživanja (2022. i 2023.godina) obuhvatili skoro sve važne okolnosti, zakonske odredbe kao i ispitali rad dijela institucija koje se bave skrbju o hrvatskim braniteljima i stradalnicima Domovinskog rata. Iako je za nama protok vremena od 32 godine od početka Domovinskog rata, ni danas nisu riješeni mnogi

problemima niti su sve osobe ostvarile svoja zakonska prava, a to se jednako odnosi i na hrvatske branitelje kao i na stradalne Domovinskog rata. Republika Hrvatska dokazala se da je ispred mnogih svjetskih zemalja kada pričamo o zakonodavnom okviru rješavanja bitnih pitanja nakon ratnih sukoba, no uvijek ima mesta za napredak, što bi nam svima trebalo biti u cilju kako bismo zajedničkim radom bili još bolji primjer svima, a posebice drugim zemljama koje danas uče na našim iskustvima. Poboljšanje zakonodavnog okvira samo je jedan u nizu potrebnih koraka kako bismo posljedično poboljšali kvalitetu života ranjivih društvenih skupina te stoga ne čudi sljedeći podatak:

96% ispitanika smatra da su protekom vremena od Domovinskog rata do danas nužne izmjene postojećeg Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, posebice odredbi zakona koje se odnose na prava djece poginulih, smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata.

Osim izmjena i dopuna postojećeg zakona, ispitanici u velikoj mjeri, njih čak **96,6% smatra kako bi potvrda o statusu člana obitelji poginulog, smrtno stradalog i nestalog hrvatskog branitelja Domovinskog rata trebala biti dostupna putem sustava e-građani**, a na čemu institucije Republike Hrvatske svakako mogu raditi i trenutno obzirom da je upravo digitalizacija jedno od područja Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine.

U istraživanju *Zakonske odredbe i rad institucija Republike Hrvatske koje se bave poslovima skrbi o hrvatskim braniteljima, članovima njihovih obitelji i stradalnicima Domovinskog rata u svrhu poboljšanja kvalitete življjenja djece smrtno stradalih, poginulih i nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata* kojeg je Udruga djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata provela 2023. godine sudjelovalo je 177 osoba, od čega su njih 79,7% članovi udruge dok ostatak ispitanika nisu članovi udruge.

Kako upravo putem udruge i naše mrežne stranice, ali i na mnogim sastancima te drugim aktivnostima najčešće informiramo naše članove o njihovim pravima, zanimalo nas je koliko često ispitanici prate objave, vijesti i druge informacije na mrežnoj stranici udruge:

- 40,7% ispitanika prati povremeno
- 39,5% ispitanika prati redovito
- 11,9% ispitanika do trenutka ispunjavanja upitnika nisu bili upoznati sa mrežnom stranicom i društvenim mrežama udruge
- 7,9% ispitanika ne prati